ఏ పరిస్థితి శాశ్వతం కాదు!

No Condition Is Permanent

Agriculture Labourer to CEO of USA companies

An Inspiring Real life Journey of MS. JYOTHI REDDY

By

Alajangi Udayakumar

Majji sasibhushana rao

అభినందనలు

జ్యోతి రెడ్డి విజయ గాథని " No Condition is Permanent " పేరుతో పుస్తక రూపమిచ్చి ఎంతోమంది విద్యార్థులకి ,నిరాశతో కొట్టు మిట్టాడుతున్న వారికి స్ఫూర్తిని రగిలిస్తున్న వ్యక్తిత్వ వికాస నిపుణుడు శ్రీ అలజంగి ఉదయ కుమార్, శ్రీ మజ్జి శశిభూషణ రావు ద్వయానికి కృతజ్ఞతలు.

ఎవరైనా లక్ష్యాన్ని ముందే నిర్దేశించుకుని ,కృషిని ,పట్టుదలని ఆయుధాలుగా ధరిస్తే విజయం వరిస్తుంది అంటారు.ఏ వయసు వారికైనా , ఏ రంగం లో రాణించాలనుకున్న వారికైనా ఈ విజయ గాథ స్ఫూర్తిని, ధైర్యాన్ని ఇస్తుంది. ' విహంగ ' ద్వారా ప్రపంచపు ముంగిట్లోకి అడుగుపెడుతున్న ' No condition is permanent ' (ఏ పరిస్థితి శాశ్వతం కాదు) E-BOOK తెలుగు - ఆంగ్ల భాషా పాఠకులకి ఎంతో చైతన్యాన్ని కలిగిస్తుందనీ, భావి భారత పౌరులైన విద్యార్థులకి వెలుగు దివ్వెలా దిశా నిర్దేశం చేస్తుందని ఆశిస్తున్నాము.
ఈ అనుభవాలను ' విహంగ ' పాఠకులతో పంచుకోవటానికి సహృదయతతో అంగీకరించిన రచయిత శ్రీ అలజంగి ఉదయ కుమార్ కీ, స్ఫూర్తి ప్రదాయిని Ms. జ్యోతి రెడ్డికీ అభినందనలు .

అభినందనలతో ...

- హేమలత పుట్ల

ఎడిటర్,

'విహంగ' మహిళా మాస పత్రిక

FORWORD

I am very happy to know that VIHANGA, the women web magazine is doing an excellent job in promoting literary skills of women.
But I observe it is not a simple literary magazine. In fact it is enlightening the perception of the readers by focusing on different issues.
I read many articles in the magazine and decided to become a regular reader of this. In this era of technology thos type of sophisticated magazines can cater the esthetic needs of the people. They can refer these magazines while they work also to relax and rejuvenate themselves.

I felt very happy when Mrs. Putla Hema Latha came forward to convert the book NO CONDITION IS PERMANENT, written by Alajangi Uday Kumar and Majji Sashi bhushana Rao based on my true story into an e-book . As many aspirants want to read this book, this e-book will satisfy their thrust and give them energy to face the challenges that they face in their lives. I should admire unconditional efforts of the writers who take all the pains without expecting any favour.
I wish the readers of VIHANGA all the best and success.

with the best wishes
ANIL JYOTHI REDDY

రచయితల మాట

సోదరి పుష్ప హేమలత గారితో ఎప్పటినుంచో సాహితీ అనుబంధమున్నప్పటికీ ' విహంగ ' అనే వెబ్ మేగజైన్ కేవలం మహిళలకే నేమో అనే అపనమ్మకం ఉండటం వలన అంతగా ఆసక్తి చూపలేదు. కాని విహంగ లింక్ చూసాక అందులో ఉన్న అన్ని అంశాలు ఎంతో ఉపయోగకరంగా ఉన్నట్లు స్వయంగా తెలుసుకున్నాం. శ్రీమతి జ్యోతి రెడ్డి గారి జీవిత ఆటుపోట్లు గురించి మేం రాసిన NOCONDI TI ONI S PERMANENT కు సంబంధించిన కొన్ని అంశాలను విహంగ జనవరి ఎడిషన్ లో వచ్చిన స్పందన తో మొత్తం పుస్తకాన్ని ఇ-బుక్ చేసి సమాజంలో అందరికీ చైతన్యం తెచ్చేందుకు అందుబాటులో తేవాలని యోచిస్తున్నప్పుడు ఆ బాధ్యతను తన భుజస్కందాలపై వేసుకునేందుకు సోదరి హేమలత మరియు విహంగ పత్రిక బృందం ముందుకు వచ్చారు. ఈ విషయంలో హేమలత గారి చొరవ, ఉత్సాహం, అంకితభావం మరువలేం.

ఎవరి జీవితానికి వారే బాధ్యులు ఉద్ధరేత్ ఆత్మనాత్మానం ఆత్మైవ మనసావదయేత్.. ఆత్మైవ హ్యాత్మనో బంధో ఆత్మైవ రిపురాత్మనః అంటూ గీతాకారుడు చెప్పింది అదే. జ్యోతి రెడ్డి గారు స్వయంగా ఆచరించి చూపింది అదే. కర్మ భూమి అయిన భారతదేశంలో ప్రతి మహిళ, ప్రతి పురుషుడు తన స్వీయకర్మను నమ్ముకోవాలనే మహోద్దేశ్యంతో ఈ పుస్తకం రాయబడింది. తప్పక చదివి ఆచరిస్తారని, మీ సలహా, సూచనలు మాకు మెయిల్ ద్వారా తెలియపరుచుతారని ఆశిస్తూ,

-అలజంగి ఉదయ్ కుమార్

మజ్జి శశిభూషణ రావు

trainerudaykumar@gmail.com

"No Condition is Permanent"

Agricultural Labourer to CEO of USA companies
An inspiring Real Life Journey of Ms. JYOTHI REDDY

1986 - WARANGAL

Ms. Jyothi Reddy

Ms. Jyothi Reddy

2005 USA

Alajangi Uday Kumar

Majji Sashibhushana Rao

Winners' Edge

"No Condition is Permanent"

Agricultural Labourer to CEO of USA companies
An inspiring Real Life Journey of **MS. JYOTHI REDDY**

Alajangi Uday Kumar
Majji Sashibhushana Rao

Mr. ALAJANGI UDAY KUMAR

M.A. (Psychology), M.A. (Pub.Admn.), M.A. (History), B.Ed., PG Diploma in Functional English,
PG Diploma In English Language Teaching, (M.H.R.M., Ph.D. in Psychology)

A Life coach, Educationist, Natural Motivational speaker, Author and a poet. He Gave more than 2000 motivational talks covering all cross section of people. He believes a lot in Indian Mythology and Spirituality. He makes the seminars more interesting with short stories, Poems and slokas. He delivered talks in all states of India. His life mission is to bring chance in people by spreading spirituality.

E mail : trainerudaykumar@gmail.com. Cell: 9948992208
Blogs : hrudayfeelings.blogspot.com, trainerudaykumar.blogspot.com

Mr. MAJJI SASHIBHUSHANA RAO

B.E ; M.B.A.; M.A.(Psychology); Educationalist, Trainer, Public Speaker, Entrepreneur

He is having more than 20 years of teaching and training experience. Visited more than 20 countries including USA, Canada, Germany, South Korea and participated in Many national and International seminars. He strongly believes in the axiom that "Great Teacher Inspires". His life mission is to inspire people in all walks of life, including Teachers, Doctors, Public servant, Students, Non executives and executives of Private and public undertakings. He co-authored three books with Mr. Alajangi Uday Kumar.

E mail : sashi_majji@yahoo.com Cell: 9885219988

BOTH ARE CERTIFIED MASTER NLP TRAINERS (By Richard Bandler of USA)
AND LIFE MEMBERS OF ISTD (Indian Society for Training and Development), New Delhi, India

CONTENT

Appreciation by Smt. Dr. Botcha Jhansi Lakshmi, M.P.	01
Thank You Note by Ms. Anil Jyothi Reddy	02
Foreword	03
Preface To Second Edition	04
No Condition is Permanent	05-13
ఒక జ్యోతిని వెలిగించు	14-28
జ్యోతిరెడ్డి గారి విశాఖపర్యటన	29-41
ఒక్క చాన్స్ ప్లీజ్	42-47
అమ్మ మనసు	48-52
విసిరేసిన ఖాళీ సీసా	53-58
చిగురాశలతో	59-61
చీడపట్టిన మొక్క	62-64

Dr. (Smt.) BOTCHA JHANSI LAKSHMI
M.A., Ph.D
MEMBER OF PARLIAMENT (LOK SABHA)
No.20, VIZIANAGARAM PARLIAMENTARY CONSTITUENCY (A.P.)
Member :
- Standing Committee on Railways
- Committee of Parliament on Official Language
- Consultative Committee for the Women & Child Development

B-7, M.S. Flats,
Baba Kharak Singh Marg,
New Delhi - 110 001
Tel. : 011-23736333
Fax : 011-23736333
Cell : 09868180003
09490025599

Dr. Botcha Jhansi Lakshmi, M.P. Releasing the Book on **Ms. Jyothi Reddy**
To her left are Ms. Jyothi Reddy & **Mr. Uday Kumar**

"You must be the change you wish to see in the world."

-Mahatma Gandhi

The above famous quote of our Father of Nation, Mahatma Gandhi is a true reflection of life of Ms. Anil Jyothi Reddy. Her success story is a true inspiration for people, especially Youth, who want to fight with poverty and make a mark in the world. Yes,we can Design and Lead a life of our choice, if we have a burning desire to do so.

Ms.Jyothi Reddy is having plans to uplift the orphans and downtrodden people in our country.

I sincerely wish that the almighty give all the strengths to her to spend her life in the service of the needy.

I appreciate the good work of the authors of this book ***" No Condition is Permanent"***, ***Mr. A. Uday Kumar*** *and* ***Mr. M. SashibhushanaRao***, *who also happen to be popular personality Development trainers.*

I Hope this book will produce many more success stories and many more Jyothi Reddies.

Yours Sincerely

Dr. Botcha Jhansi Lakshmi

Member of Parliament (LokSabha), Vizianagaram

16-3-29, KORADA STREET, VIZIANAGARAM - 535 002, ANDHRA PRADESH
Res. 08922-229923 • Fax : 08922 - 2777666 • Email : bjhansi2007@yahoo.co.in;jhansi.ib@sansad.nic.in

Thank You

I never thought in wildest of my dreams that my life story will be an inspiration to many people and someone will get so much inspiration from my story that they will write and publish a book on me. From bottom of my heart I thank the almighty and Mr. Alajangi Uday Kumar and Mr. Majji SashibhushanaRao for giving me this honour, by bringing out this book ***"No Condition is Permanent"****, based on my life story.*

They have interacted and interviewed me over a period of six months, through Telephone and Emails and blogs to spread my story of success. They tried to represent my ideas, which are close to my heart.

I still feel what I have achieved is very little and need to pursue the passion to help many people who are in need. The ultimate satisfaction and purpose of life...I think is to help others to realise their dreams by serving them. As Swamy Vivekananda said " Those only Live Who Live for Others".

I promise I will continue the good work to help Orphans, down trodden and less fortunate people and Senior citizens till my last breath.

Thank you once again for reading this book

(D. Anil Jyothi Reddy)

C.E.O.; Key Software Solutions
Arizona, USA.

3 rd Dec 2012, Vizianagaram
A.P.; India.

FOREWORD

A single word , an incident or a person may influence us to reach greater heights in our life. The common thing about all success people in this world is they were inspired by a word, quote, incidence or a person. They believe that, If she /he is able to do, I can also do. The second common factor among all successful people is , at a point of time in their life they had decided that enough is enough, it's time for me to change and they changed. As Bob Proctor, the leading personality development trainer said, we require a fraction of second to change.The third common factor is ,someone encouraged them and gave them confidence and believed in their abilities that they can do extra-ordinary things by bringing out their hidden potentialities.

The story of Jyothi Reddy is a true testimony of these factors. If you start looking at things in a different way, the things you look at will change differently. This is a true story of how an ordinary below average woman, able to turn into a celebrity in her own way, with her outstanding success and thus became inspiration to many people.

This book was brought out To spread the success story of Jyothi Reddy to inspire many more people in different parts of the world, especially in Andhra Pradesh , India. That is why this book is written in English and Telugu.

This book is brought out to coincide the Visit of Jyothi Reddy to Satya Institue of technology and management, Vizianagaram and GayatriVidyaParished, College of engineering, Visakhapatnam. Due to paucity of time we are brief, But we promise we will improve it further in the second edition. Because we strongly believe that " No Condition is permanent". We wish you a Happy Inspirational reading

With Regards

Alajangi Uday Kumar and Majji sashibhushanaRao
CHIEF TRAINERS, WINNERS' EDGE
winnersedge.india@gmail.com

Date: 3rd Jan 2012
Visakhapatnam, India

PREFACE TO SECOND EDITION

"Keep away from people who try to belittle your dreams.
Small people always do that, but the really great ones make
you feel that you too, can become great." **- Mark Twain**

We are very surprised at the overwhelming response to the first edition of this book " **NO CONDITION IS PERMENANT**", which was released just nine days back on 3 rd January 2012. All the 2000 copies were grabbed by enthusiastic people and started creating ripples. Many more are calling us and requesting for copies. Many who read this book said " If Jyothi Reddy Madam is able to Do.. We can also". That gave us a sense of satisfaction for our work. All this credit definitely goes to Ms. Anil Jyothi Reddy, on whose life story the book is based.

As promised we revised it and added our experiences of face to face interactions with Ms. Anil Jyothi Reddy on 3 rd Jan 2012, the day on which she visited Vizag and Vizianagaram. We are very thankful to Dr. Botcha Jhansi Lakshmi, Honorable Member of Parliament (Lok Sabha) and Ms. Anil Jyothi Reddy for expressing their opinion on this book and for the nice words of appreciation of our work.

Finally we thank the staff of satya group of Institutions, Vizianagaram for their support in bringing and revising the book in a short span of time. To name a few, Ms. Swathi, the computer operator, Dr. Namburi Nageswara Rao, Principal, SATYA INSTITUTE OF TECHNOLOGY AND MANAGEMENT(SITAM),Ms. Sai Devi Mani, Principal Satya Degree and PG college, Mr. Adi Babu, Principal satya Junior college, Mr. Murthy, Appa Rao, Guru Naidu, Ms. Radhika, Ms. Ratnamala, Mr. Suresh, Mr. Venkatesh & Mr. Govind (Hardware Engineers),Mr. Sita Ram, Ms. Satya -the Librarian, Mr. Samuel, Mr. Jagan , Mr. chitti, Mr. Kishan.........

We will be very thankful, If you give your suggestion to revise the book further at our email id winnersedge.india@gmail.com

Wishing you A Happy Inspirational reading

Alajangi Uday Kumar and Majji Sashibhushana Rao
CHIEF TRAINERS
WINNERS' EDGE
winnersedge.india@gmail.com

Date: 12rd Jan 2012
Visakhapatnam,
India

"NO CONDITION IS PERMANENT"

Agricultural Labourer to CEO of USA companies
An inspiring Real Life Journey of Ms.Jyothi Reddy

"Every successful story has a painful beginning and every painful beginning has a successful ending ....."

Dr. APJ Abdul Kalam...

Do you think it is just a common statement. It is not a mere statement. A philosophy of life. It is not even a mere philosophy of life, It is an alarming, compassionate, soothing and profound answer to all the questions that always chant in your mind. A right and correct response to the pains that your experience in the early phases of life. It is said No pains ,No gains. Multimillionaire Bill gates has rightly said ' **If you are born poor, it is not your mistake but if you die poor it is your mistake.'**

This book brings into lime light of an eye opening , mesmerizing and inspiring life story of a lady who was just an agricultural labour, worked for Rs. 5 per day until 1989 now became CEO of Keys software solutions in USA and making millions of money and serving the grass roots of Indian society. Is it awe striking and jaw dropping for you ?but you need to believe and accept because you are all going to witness her, listen to her and even talk to her very soon. She is none other than **Mrs. D. Anil Jyothi Reddy.**

I know You become more enthusiastic and eager to know how a mediocre village woman could surpass all the obstacles of domestic as well as financial and made her dreams realized. Her success is not limited to her or her own family, the social service that she renders to the needy folk of society inspires many corporate giants to extend their hand with her to help the needy. The financial support that she renders is not a big issue when it is compared to her life story which has become a living example for millions to take her as inspiration and face the challenges with brave heart. Now many women take her as an example and coming out with courageous hearts to break the limiting believes as well as glass ceiling which condense their actual growth according to their innate potential.

Now here are some of the important phases in her much instigating story of her life. I know many of you even feel the warmth in your heart and wet your eyes and burst into tears by becoming panic. No.. If you intend to become so..it is not liked by either Jyothi Reddy or us ..What we expect you to recharge your selves , pump the inspired blood to each and every artery , energize each and every cell, strengthen your muscles, expand your perception break your limiting beliefs, burst your comfort zone, stop blaming the environment and re-define your goal and aim at the sky and gigantic your image.......yes, yes.....we are sure that you will .. you will.... Make it possible.

CHILDHOOD:

D. Anil Jyothi Reddy was born in NarasimhulaGudem in Hanumakondamandal, Warangal District as eldest of four children to a common peasant who has lost his employment during emergency. Her father was joined in Army but could not continue because of his attachment with the family. The military training that he had, the attitude that he developed, was given to her as inheritance. As it was very difficult for the family to meet the both the ends, he was forced to join Jyothi Reddy **BALA SADAN**, a government orphanage at Hanumakonda as a mother less child.

From 5th class to 10th class Jyothi Reddy stayed in orphanage by having solitary life away from home. She used to await if anyone would come and render some help. Particularly during winter season when she used to shiver like anything as her blankets were torn. May be this had a strong influence in her sub conscious and drive her to orphanages often and help the children with all that they require among all the love and feeling of belongingness. Even during summer she never used to go to her village, she used to stay in warden's house and did all the house hold work for which she was fed.

The empathy that she shows on all the orphans is gained through her own bitter experiences. Recently she made a representation to the Government of India with all her allies to legislate the Rights of the Orphans. She strongly believes the words of Mother Teresa... " The worst disease in the world is neither poverty nor other, lack of feeling of belongingness, being unwanted is the worst ". Whenever she visits the Orphanages in India she prefers to spend more time with the orphans. Even they rejoice her company... " she is more than mother to me" says Ranjitha, an orphan who is being sponsored by Jyothi. If you see many college students keep on blaming their environment and parents when they fail to satisfy their wants. A sincere advice to them to visit any orphanage at least once in a year. You better understand the real pain of the life and appreciate what you really have.

MARRIAGE:

Ms Jyothi Reddy passed 10th class with good marks and she dreamed to continue her education. But her parents have contrary plans. At the age of just 16 they performed her marriage with Mr. Sangi Reddy because of their dire financial position. It is quiet common in rural India, many parents of girl child treat them as burden and try to remove the burden as soon as possible and perform marriage at an early stage. She was innocent and not knowing much about marital life..time passed ..by the age of eighteen she became mother of two girls. It was very difficult for her to provide the basic needs of her children to feed them and to look after.

EARLY CAREER :

Strong determination to take care of her children made her to persuade her mother-in-law and husband to work in the agriculture to work for money. She worked for Rs. 5 per day as agriculture labour. Many other people who worked along with her on field were impressed by her attitude taught her the basics of hard work of peasants. She worked from 1986 to 89 on field till she got an interesting turn in 1989. Nehru Yuvak Kendra (NYK) started a night school in the village to teach the basic education for adults. As there was no graduate from the village and Jyothi was the only available option, they appointed her as the volunteer to educate the adults after giving some training. It fetched her Rupees 150 per month. She gathered all the co workers in the evenings to the Centre and taught them the basic education with unique play way methods. The Inspection authorities were very much impressed by the initiative and dedication of Jyothi as the volunteer and appointed her Mandal Prerak of Hanumakonda.

ACADEMIC PURSUIT:

After being appointed as Mandal Prerak, Jyothi had to visit all the centres of the Warangal district and realized the importance of education and without higher education she can not grow to next levels in life. She completed her graduation and post graduation Distance Mode from Osmania Open University. Even University authorities were impressed by her urge for education. She did B. Ed from Anna University and become a government teacher. But it was not a cake walk for her. She had to cross over all obstacles at home as well as in society. Leaving her village and staying at her work place with her children and husband and balancing family and work and making money by doing all alternative sources as the salary was not sufficient etc,, these were all the different problems higher than the Everests for any rural Indian women. Patience, perseverance and commitment are the secrets of her energy behind this passionate effort.

NCPCR
ENABLING AN IDENTITY WITH DIGNITY

ENABLING AN IDENTITY
NATIONAL CONSULTATION FOR

AMERICAN DREAM :

If the story stopped here there would be nothing much to inspire others. When Jyothi was working as inspector of schools, a relative of her who settled in America came to her place. Jyothi accompanied her during her stay and observed how much change had been taken in the life style of her America settled relative. The way her American relative was spending money for her daughters laid seeds of desires in her. She thought even she could give great future to her daughter if she would go to America and earn there. That time onwards she made up her mind and learnt computers and started saving money for her passport and visa. After series of early failures she could get a visiting visa and flew to America with a little amount but heart filled dreams.

EARLY TRAILS IN AMERICA:

As soon as she landed in America she realized it was not an easy task to settle in America. The people whom she believed would give her shelter and support turned off their faces. As money she brought from India was running off she joined as a sales person in " Movie Time " a video shop in **New Jersey**. She stayed as paying guest in gujarathi family. While she was working in Video Time a known Indian from Warangal saw her and recommended her name to his brother who owned a company called " **CSAMERICA**" and she was appointed as recruiter after being trained. Later a well know company **ICSA** offered her a good job with handsome salary. Again she faced some problems as her visa was not approved and she went for H1 visa. She had to resign her job in ICSA and again had to work for $5 per hour in nominal jobs till she got her H1 visa.

ENTREPRENEURSHIP:

She went to Mexico for her VISA stamping. All the hardships of obtaining visa gave her an idea of establish her first entrepreneurship to assist the people to get their Visas. Thus Keys software solutions was initiated. It extended it services like developing

software solutions and recruitment and other job providing areas. Jyothi came to America in May 2OOO and by September, 2001 she became entrepreneur. She made her cousin as partner as her partner and extended her business to become more profitable.

FULFILLMENT OF DREAMS:

Her hard work, commitment and dedication fetched her the success she dreamed for. She made enough money to take care of her children and her near relatives. Her two daughters could finish higher education in America from prestigious universities and got married to well settled bridegrooms. Her dream to provide good living conditions to her daughters was fulfilled. But she thought it was not here mere responsibility. She has been always thankful to all the people who supported her. She never forgets the pains that she had throughout her life. So she decided to start helping all the needy. She wants to shed tears from the needy orphans who suffer from all inadequacies. She wants to give warmth heart to the pain tinted lives. These thoughts ushered her to take an inspiring turn to extend her service to the humanity.

SERVING HUMANITY:

It is not just a lady went to America and making some money..and people started calling it as success. It is the attitude and humbleness of Jyothi Reddy which really made the people to notice her and started extending their service to fellow human kind. Jyothi Reddy never forgot her roots. In every visit to India she visits Orphanages, Old age homes and spends time with them, provides them financial assistance. She visits Women's colleges and empowers them with her life experience. She stands for the orphans and represented to the government to make a legislation to safeguard their rights. She takes her success to heart and not to head. She helped many Indians to settle in America by providing initial shelter and guidance.

FUTURE VISION :

Jyothi Reddy has a vivid and constructive vision to extend her service to needy people. She wants to provide educational facilities and long term result oriented service activities. She strongly believes that every youth between the age of 18 and 35 years should waste their time and be dependents on somebody else. The should always try to achieve financial independence. She plans to start training centres to enable the rural youth to provide employability skills. When one person starts dependeing on oneself, he can enjoy the real freedom. Dependence is nothing but slavery in her dictionery. To come out of slavery one should struggle. Struggle in life strengthens the caliber of the people. She visits colleges and inspire girl students to take up the self responsibility to empower themselves. She strongly feels that every individual should stop blaming the environment and start helping themselves. God always sends his hidden helping hand through different unexpected sources. We need not to look back when we realize we are responsible for our lives. This is the message that she wants to share with everyone she meets.

LIFE PRINCIPLES OF JYOTHI REDDY

- **ACCEPT AND ADAPT TO THE REALIT Y**
- **NO CONDITION IS PERMANENT**
- **TAKE UP THE SELF RESPONSIBILITY**
- **WORK FOR CONTINUOUS GROWTH**
- **ASSOCIATE WITH GOOD PEOPLE**
- **NEVER WAIT FOR MIRACLE ;**
- **NEVER LOOSE COURAGE**
- **GOD ANSWERS OUR PRAYERS'**
- **GIVE BACK WHATEVER YOU GOT**
- **INSPIRE AND GIVE HOPE**

ACCEPT AND ADAPT TO THE REALITY :

The first and foremost thing that everyone should realize the real conditions of their lives. A strong person is he one who knows his weaknesses. Development starts in a person when he realizes his backwardness. Unless a person identifies his position in the society and the problems that he faces he can not think for a solution. One has to accept his position and think for possible ways of changing his attitude, commitment and way of functioning for his development. Now a days we can see many people live in imagination or blame the conditions without accepting their responsibility. Blaming the environment does not bring any change. In the 'Strangest Secret' James T Allen says Environment is not responsible for one's problems.

NO CONDITION IS PERMANENT :

One more thing that we can learn from Jyothi Reddy's life. No condition is permanent. Change is the only thing that is permanent in the world. The dire conditions that one faces at present will never remain same. Ups and Downs are quiet common in anybody's life. What was Dheerubhai Ambani in the beginning of his career? Did he remain as petrol boy. The pains that one receives in the early phase of his life will strengthen his caliber and courage. When Jyothi Reddy looks back her early days, It seems to her that how could she achieve all. If you face any adversity right now, you need to lose your heart. Keep thinking the statement of Napoleon Hill " Every adversity has a seed of achievement." Present problems will transform as the blessings in future. The roots of hard work is always bitter but the fruits are sweeter. You can not expect anything without investing your effort. The zone of discomfort is the zone of learning. She had designed her life, shaped her attitude and over came all the obstacles with a strong belief that he could change her state of poverty.

TAKE UP THE SELF RESPONSIBILITY:

It is pity that millions of the people wait for somebody. They keep on thinking that someone will come and help them to come out of their problems. Jyothi Reddy always thinks that

God helps those who help themselves. It is foolish to simply wait for miracles to be happened without our effort. Even in ancient Indian vedic literature in Patanjali yoga sutra it is said that when a person is inspired by a great project, accept the self responsibility and shoulders it on himself the divine energy flows in him and his objective will be realized. It is we, who know our problems clearly. So it is better to start solving them by ourselves. Problems become worse when we run away from them and wait for someone to solve them. Prof. Rajani who is the Director, Durgabai Deshmukh Centre for woman studies, Andhra University says " Mrs. Jyothi Reddy is a karma yogi as she believed only her human effort to achieve her success."

NEVER BE A DEPENDENT:

Mrs. Jyothi Reddy always believes that every one should try to come across the obstacles of the life on their own. She feels pity that in India many a young men or women depend on their parents even after they cross twenties. Always depending on somebody or blaming somebody that they did not extend their help is worse than slavery in her opinion. Throughout her journey from Mailaram to Arizona She did not depend on any individual without putting her effort. She calls for the youth that they should have Rs. 1 Lakh in their bank account before they attain the age of 25 years. The own earned money gives one enough confidence and belief to go further and face any challenge in the life. She quotes one example that one of her friend who was a wife of a millionaire was unable to take her son to doctor as her husband was away from house and she could not spend money without his permission and she had no her own money. She advises all women to empower themselves by having financial independence. So long one is dependent on others, It is difficult for anyone to find out their own identity and have a meaningful life.

WORK FOR CONTINUOUS GROWTH :

It is right that we should not have dissatisfaction but at the same time if we have contentment with what we achieve it will definitely leads to complacency and we get struck

where we are. Talent and water are similar in one way, if they are stagnated they become dirt. Vivekanada used to quote from Katha Upanishad “ Arise, Awake and stop not until goal is reached”. The great thing that one should learn from Jyothi Reddy she never get satisfied with what she has achieved. After becoming a government teacher she did not stop pursuing her education or making money from different sources. She used to conduct chits (Money Circulation) with her colleagues with the goodwill that she earned from all. Thus she helped others to save money along with herself. That money only helped her to pay for her visa and early expenditure in America till she got settled. Even though she got good employment in CSAMERICA, she keep on trying to get a better one. Even good job which used to fetch her handsome salary could not stop her from trying to become entrepreneur. She resigned to that job to get H1 visa which would enable her to stay in America.

ASSOCIATE WITH GOOD PEOPLE:

Always she used to accompany with like-minded people. She says when one get engaged in the company of negative people, their process of thinking, attitude and even their courage get weakened. It is better to be alone rather than in a bad company. Learning or Earning will be multiplied when we interact with ideal people. She never cared the comments passed by many people when she decided to work. When she told the people that she wanted to go to America many laughed at her and discouraged. But this could not stop her commitment. Only answer that she gave them was that simply ignoring them. She strongly believes that when your idea is good and goal is clear god helps in hidden form. When she was struggling to work in ‘Movie Time’ An unknown person, who was a relative of her friend Mr. Sudhakar came and help her to find a good job in CSAMERICA. She believes that it was nothing but divine help.

NOTHING IS IMPOSSIBLE:

What else can learn from the success of Jyothi Reddy is that Nothing is impossible. You just imagine that a lady without much technical knowledge, language proficiency and

awareness of a strange country could go there and established herself as a successful entrepreneur. Is it a simple thing to believe? Whenever you are doubt of yourself to take any challenge just remember the success story of Jyothi Reddy and believe anything is possible. Jesus says a faith of mustard seed will move the mountain away. So remove the doubt of impossibility and achieve success.

NEVER LOOSE COURAGE

Fear is the main factor which prevent any one from doing according to one's one will and wish. Unless a person gives up fear, one can not go further. She used to face be very submissive and timid before she decided to work for the family. But that attitude could not be useful to her. Once she decided that she should go out and work for her children, She gave up her fear. She left home with her two kids and a few clothes in an iron box to Hanumakonda to work as a mandal prerak. Courage is only her companion that gave her enough strength to face the problems. When she went to America all alone without anyone's company everything was quiet confusing and apprehensive to her. She had to walk for two hours to work from here early residence in the morning and again she had to walk for two hours after the work all alone during night. One day she remembers particularly so frightening to her when she was surrounded by ten street dogs during night. She was so scared for a moment. But immediately she moved away from them without any fear. She says " If you are scared of something everyone including dogs also try to frighten you, but when you stay and become aggressive the world gives the way to you". She often reads motivational books, quotations to keep her momentum in flow.

GOD ANSWERS OUR PRAYERS:

It is absolutely true to Mrs. Jyothi Reddy. She is a strong believer of god. She says that every sincere prayer with confident effort answered by god. She got the help from different unknown sources whenever she was unable to find out the way in dire conditions. She believes that it was divine help. When she went to America the first and

foremost problem that she faced regarding her communication. She was not a prolific speaker of English. She used to feel very difficult to communicate in English. She was made fun of her relatives for coming to America without good English knowledge. In such situation one Lady presented her Bible. Though she was not a Christian. She made use of Bible to improve her English knowledge. She used to learn the meanings of difficult words, observed the structure of the sentences and word synthesis in Bible. She believes that it is divine help for her. She developed her communication with in very short span of time. There are many incidents her life that god answered her in he form of different people to come out of the problems. She believes God helps those who help themselves. She never blindly depended on god without investing her sincere efforts.

GIVE BACK WHATEVER YOU GOT :

The first and foremost lesson one should learn from the life of Mrs. Jyothi Reddy is that give back to the society whatever help that you got from it. She was a forced orphan due to the poverty of her family. She was brought up in an orphanages. She experienced the pain of being an orphan. She helps orphanages, she spends time with the inmates of orphanages and play with them, love them and hug them. Mrs. Puspha Inna Reddy, who runs an orphanage in zafargadh says that all the children in her orphanage cherish the time with her, they find the love of a mother in her. Every time they wait for her trip. They write letters to her and she answers with patience." She helps the old age homes and the needy. Whenever she goes to Mailaram, her own village all the villagers who used to work along with her on paddy fields twenty years back feel very happy to see her. She brings presents to them and remembers all the past moments.

INSPIRE AND GIVE HOPE :

The only mission in her life is to inspire the people and give them a hope to come out of their problems. She says " Success of Jyothi Reddy is just a matter or a piece of information. What she wants the people to make out from her life that anything is possible. And never live in their comfort zone with fear and complaints. She attends different meetings,

schools, colleges, conferences in order to tell the people to motivate themselves and never wait for someone's help. Be a dependent and never be a slave of some body. She feels if one among thousand gets inspiration and design one's life her mission is completed.

When you read the above, it is sure you feel motivated and start appreciating the efforts of Jyothi Reddy. It is not that we expect you to appreciate. Just stop thinking all limiting believes and implement whatever you have learned from her.

Napoleon Hill says " Whatever human mind believes and conceives human mind can achieve" So just believe ..believe ..believe ..you can do it.... Have your goal clear and start working on it. Never get satisfied by reading this. In near future you should creat history like Anil Jyothi Reddy and some other writer should approach you to write your life story to inspire someother people. Be a history creator.

Wish you all the best...

✌

Alajangi Uday Kumar

Majji SashibushanaRao

CHIEF TRAINERS

WINNERS EDGE

Winnersedge.india@gmail.com

ఒక 'జ్యోతి' ని వెలిగించు

ఈ పుస్తకం మీచేతుల్లో ఉందంటే మీ భవిష్యత్‌ను తీర్చిదిద్దుకొని, మీ అంచనాలను మించి, అన్ని అవరోధాలను అధిగమించి, లక్ష్యసాధన కోసం ముందడగు వేయాలనే తపన, కసి, ఓ నిశ్చిత ప్రయత్నం మీలో అంకుర్పారణ జరగబోతుందనే సత్యాన్ని అంగీకరిస్తున్నట్టే. ఒక విధంగా జీవితం పట్ల మీకున్న అభిప్రాయాలు, ఆలోచనలు మార్చుకోబోతున్నారన్నమాట. ప్రతీ ఒక వ్యక్తి జీవితంలో ఆటంకాలు, అవరోధాలు, నిరాశలు, నిస్పృహలు, చికాకులు, చిరాకులు, చింతలు, ఓటములు, వైఫల్యాలు, వెక్కిరింతలు, అవహేళనలు అత్యంత సహజం. విజయం సాధించిన ఎవరి జీవితం చూసిన ఇవి లేనిదే వారికి ఉన్నత స్థానాలు లభ్యం కావు. వారు అంగీకరించి, ఈ జీవితం ఇంతే అని ఆగిపోయారా? లేక వాటిని సవాళ్ళుగా తీసుకొని మరింత ఉత్సాహంగా, కసితో ఎదుర్కొన్నారా? అనేదే అసలు రహస్యం.

"నీవు అంగీకరించనిదే ఏ ఓటమి ఓటమి కాదు" అనేది అక్షర సత్యం. పరిస్థితులకి తలఒగ్గి ఇంతే నా జీవితం. నా తలరాత ఇంతే. నా కర్మ ఇలా రాసుంది. అనే మెట్ట వేదాంతాన్ని ఒంట బట్టించుకొని. చేతకానితనాన్ని ఒప్పుకోవడం అనేది అతి సాధారణ వ్యక్తుల జీవిత విధానం. కాని కృషి ఉంటే మనుషులు ఋషులవుతారు. అని కృషిని నమ్మి జీవితాన్ని ఫలప్రదం చేసుకొని ఉన్నత లక్ష్యాలును చేరుకొని అంతటితో ఆగకుండా తాను ఏ స్థాయి నుండి అయితే వచ్చానో, ఏ ఇబ్బందులయితే ఎదుర్కొన్నానో అటువంటి ఇబ్బందులలో జీవితాన్ని కొనసాగిస్తున్నవారికి చేతనైన సహాయం చేస్తూ వారిలో నిరంతర స్ఫూర్తిని నింపుతున్న ఒక నిజమైన విజయం సాధించిన వ్యక్తిత్వాన్ని మీ అందరికీ తెలియచేసి మీలో కూడా జీవితంలో ఎదురయ్యే సంకట పరిస్థితుల్ని ఎదుర్కొని మీ లక్ష్యాలను సాధించేందుకు సరిపడా ఉత్సాహం, ఉత్తేజం, ఊపిరి నింపడమే మీ చేతుల్లో ఉన్న ఈ పుస్తకం యొక్క ప్రథమ కర్తవ్యం మరియు ఉద్దేశ్యం.

ఆంధ్ర మహాభారతాన్ని తెలుగులోకి అనువదించిన నన్నయ్య ఒక గొప్ప సూక్తిని తెలియచేసే పద్యాన్ని చెబుతాడు.

ఎరుక గలవారి చరితలు
గరచుచూ, సజ్జనుల గోష్టి గదలక ధర్మం
బెరుగుచు, నెరిగిన దానిని
మరువ కనుష్ఠించునది సమంజస బుద్ధిన్...

గొప్ప వ్యక్తుల జీవితం గురించి తెలుసుకుంటూ, ఉన్నత లక్ష్యాలను, ఆలోచనలను కలిగిన వారితో స్నేహం చేస్తూ, వీటి ద్వారా తెలుసుకున్న దానిని విడిచిపెట్టకుండా సమంజస బుద్ధితో అమలుచేసి వారిలా తయారవ్వాలనేది పై పద్యం ద్వారా నన్నయ్య తెలియచేసాడు. ఈ పుస్తక ఉద్దేశ్యం కూడా అదే జీవన గమనంలో పేదరికం ఒకవైపు, ఆటంకాలు మరొకవైపు వెనక్కు లాగుతున్న వాటిని ఓడించి తన జీవితాన్ని విజయపథం వైపు నడిపించుకున్న జ్యోతిరెడ్డి గారి జీవిత గమనంలో కొన్ని అంశాలను మీకు తెలియచేస్తూ వాటిని మీ జీవితంలో కూడా ఎలా అమలు చేయవచ్చో మీకు ఒక ఆలోచన కలిగించడమే మా ఉద్దేశ్యం. దీనిని చదివి పుస్తకం బాగుంది అంటూ సర్టిఫికేట్ ఇవ్వవలసిన పని లేదు. జ్యోతిరెడ్డి గారు గొప్ప వ్యక్తి అంటూ ఆమె పట్ల ఆరాధనా భావం పెంచుకోవడంతో ఆగడం కాదు. నిరంతరం మీతో ఈ పుస్తకాన్ని ఉంచుకుంటూ మీ జీవితంలో మీ ఎదురుగా ఉన్న, లేదా మీకు ఎదురుకాబోతున్న, లేదా భవిష్యత్‌లో ఎదురయ్యే ఆటంకాలకు బెదరకుండా మీ లక్ష్యం నుండి వెనుకడుగు వేయకుండా ముందడుగు వేస్తూ మీ జీవితాన్ని మరింత ఉన్నతంగా తీర్దిదిద్దుకోవలన్నద్దే మా ఉద్దేశ్యం.

మీరు ఊహించగలరా? వరంగల్ జిల్లాలోని హనుమకొండ మండలంలోని నర్సింహుల గూడెం గ్రామంలో ఒక సాధారణ రైతు కుటుంబంలో పుట్టి తప్పనిసరి పరిస్థితుల్లో తల్లిదండ్రులకు దూరంగా ఒక అనాధాశ్రమంలో పెరిగి సర్కారు బడిలో పదవతరగతి వరకు చదివి, చదువుకొనసాగించాలని కోటి ఆశలున్నా పదహారు సంవత్సరాల ముక్కుపచ్చలారని వయస్సుకే ఓ ఇంటికి ఇల్లాలై పద్దెనిమిది సంవత్సరాలకే ఇద్దరు ఆడపిల్లలకి తల్లై, కుటుంబం గడవడానికి రోజుకి ఐదు రూపాయల కూలీగా వ్యవసాయం పనులు చేస్తూ జీవితం గడిపిన ఒక సగటు మహిళ, అకుంఠిత దీక్షతో పిల్లలకు ఉజ్వల భవిష్యత్తు నివ్వాలనే సంకల్పంతో

అన్ని ఆటంకాలను ఎదిరించి నేడు అమెరికాలో మూడు పెద్ద వ్యాపారాలను నిర్వహిస్తూ, సాఫ్ట్‌వేర్ కంపెనీ సి.ఇ.ఓ గా రాణించగల స్థాయికి ఎదుగగలదని ఎవరైనా ఊహించగలరా? నోళ్ళు వెళ్ళబట్టి ఇది సాధ్యమా...నిజమేనా... అని ఆలోచిస్తున్నారా... ఎవరు నమ్మినా నమ్మకపోయినా నిఖార్సయిన నిజం ఇది. కేవలం ఆత్మవిశ్వాసమే ఆలంబనగా, దుస్సాధ్యమైన లక్ష్యాలను దుస్సాహసంతో సాధించి, ఎందరికో స్ఫూర్తిని, ఉత్సాహాన్ని కలిగిస్తున్న జ్యోతి రెడ్డి గురించి అంతా తెలుసుకోవలసిందే. తన సేవా కార్యక్రమాల ద్వారా ఎంతో మందికి చేతనైన సహాయం చేస్తూ, తమ జీవితానికి తామే బాధ్యులవ్వాలని స్వయం కృషి ద్వారా ఉన్నత స్థాయికి ఎదగాలని స్ఫూర్తిని కలిగిస్తున్న అమెరికాలోని ప్రముఖ కీ సాఫ్ట్‌వేర్ సొల్యూషన్స్ సి.ఇ.ఓ. జ్యోతిరెడ్డి గారి జీవితంలో నమ్మిన సిద్ధాంతాల గురించి, చేసిన జీవన పోరాటాల గురించి క్లుప్తంగా తెలుసుకుందాం.

1. ACCEPT AND ADAPT TO THE REALITY : (వాస్తవాల్ని అంగీకరించాలి అనుగుణంగా సర్దుకుపోవాలి)

జీవితంలో ప్రతీ ఒక్కరూ నేర్చుకోవలసిన మొదటిపాఠం వాస్తవాలను అంగీకరించడం. వాస్తవం ఎప్పుడూ చేదుగా ఉంటుంది. వర్తమానం ఎప్పుడూ బాధామయంగా ఉంటుంది. మనచుట్టూ ఉన్న పరిస్థితులని తిట్టుకుంటూ, మన వెనుకబాటు తనానికి ఎవరు కారణమో ఆలోచిస్తూ, వారిని నిందిస్తూ జీవించినట్లైతే దాని వలన కలిగే ఫలితం ఏమీ ఉండదు సరికదా, మన జీవితం పట్ల మనకే విరక్తి కలిగే అవకాశం ఉంటుంది. చాలా మంది వాస్తవాల్ని విస్మరించి ఏదో అద్భుతం జరగాలని ఎదురుచూస్తూ ఉంటారు. చుట్టూ ఉన్న పరిస్థితుల్ని అసహ్యించుకోవడం ద్వారా లేదా వాటి నుండి పారిపోవడం ద్వారా మనం ఆశించే మార్పు కలగదు. తండ్రి ఎమర్జన్సీ వలన చేస్తున్న ఉద్యోగం కోల్పోవడంతో కుటుంబ పరిస్థితులు ఇబ్బందికరం కావడంతో ప్రభుత్వ అనాథాశ్రమయైన **"బాలసదనం"** లో తల్లి లేని అనాథగా చేరి ఇంటికి దూరంగా ఉండాల్సి వచ్చింది. దానికి కారణమైన కుటుంబ ఆర్థిక పరిస్థితుల్ని కాని, తండ్రి నిస్సహాయతను గాని ప్రశ్నించకుండా మారిన పరిస్థితులికి అనుగుణంగా మారడమే జ్యోతి చేసిన మొదటి ప్రయత్నం. చీకటిని తిడుతూ కూర్చునే కన్నా చిన్న దీపాన్ని వెలిగించుకోవడం వివేకవంతుల

లక్షణం. జ్యోతి చేసినది అదే. ఇంటికి దూరంగా ఉండటం వలన మమతానురాగాలకు దూరమైనప్పటికీ అక్కడ ఉన్న ఇతర పిల్లలతో అభిమానం పెంచుకుంటూ వారిలో ఒకరిగా కలిసిపోవడం, ఒంటరితనం అనేది శాపం కాదని జీవితాన్ని అర్థం చేసుకోడానికి భవిష్యత్తు గురించి ఆలోచనలు చేయడానికి మంచి అవకాశమని అనాథాశ్రమంలో తాను నేర్చుకున్న మొదటి పాఠం. అందుకే తాను ప్రస్తుతం ఏ అనాథాశ్రమానికి సేవా కార్యక్రమాలు నిర్వహించడానికి వెళ్ళినా అక్కడ పిల్లలకు అదే చెబుతుంది. "ఎప్పుడు ఒంటరిని అనే భావనకు లోను కావద్దని".

పేదరికం గాని, నిరుద్యోగం కాని, ఒంటరి తనం కాని, ఆర్థిక ఇబ్బందులు కాని జీవితంలో ఎటువంటి పరిస్థితులెదురైనా ముందుగా ఆ వాస్తవాన్ని అంగీకరించి మారుతున్న పరిస్థితులకి మనం ముందుగా మారి ఆ పరిస్థితులు మనకు అనుకూలంగా ఎలా మార్చుకోవాలో ఆలోచనలు చేయడమే మన ప్రథమ కర్తవ్యం. వాస్తవాలను విస్మరించి ఏవో ఊహల్లో బ్రతికేస్తూ, కల్ల బొల్లి మాటలతో నలుగురిని మభ్యపెట్టాలని చూసే మనం ఆ దుర్భర పరిస్థితుల నుండి ఎప్పటికీ బయటపడలేము.

2. NO CONDITION IS PERMANENT : (ఏ పరిస్థితి శాశ్వతం కాదు.)

సృష్టిలో శాశ్వతమైనది మార్పు మాత్రమే. ఈ రోజుల్లో ఈ బాధల్లో ఉన్నాం. ఈ జీవితం ఇలా తెల్లారవలసిందే అని కుమిలిపోతూ భావి జీవితాన్ని చేతులారా పాడు చేసుకోవడం సాధారణంగా చాలా మందికి అలవాటు. అందుకే ఒక్కోసారి మనం వెనుతిరిగి మన జీవితాన్ని మరలా ఒక్కసారి పునఃసమీక్ష చేసుకుంటే ఆ సమస్యల్ని ఎలా భరించగలిగాను అని మనకే ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది. మన పెద్దవాళ్ళు అంటుంటారు ఎద్దు ఎప్పుడు ఒక వైపే పడుకోదని. అంటే పరిస్థితులు ఎప్పుడు ఒకేలా ఉండవు. అవి మారుతుంటాయి లేదా మనచేత మార్చబడుతుంటాయి. పరిస్థితులు ఎంత దీనంగా ఉన్నప్పటికీ బాధను బయటకు వ్యక్తం చేయకుండా ఆత్మవిశ్వాసం, ఆత్మగౌరవం వదులుకోకుండా మౌనంగా మన ప్రయత్నాలు చేయాలి. రేపటి ఆశే మన జీవితాల్ని నడిపించే ఒక చుక్కాని లాంటిది. "ఆశే నిన్ను నడిపిస్తుంది అకాశానికి, ఆశే దారి చూపిస్తుంది అవకాశానికి. ఆశే నీకు విజయం

చేర్చే అస్త్రం మిత్రమా, ఆశే నీ ఆయువు పెంచే అమృతం మిత్రమా... ఆశ వెంట ఆచరణ ఉంటే అద్భుతాలు నీ స్వంతం.... ఆదమరచి నిదురిస్తుంటే అందదు ఏ వసంతం" అంటూ ఈ మధ్య ఒక సినీ కవి రాశాడు. ఇది ముమ్మాటికీ సత్యం. జీవితం సరిగా అర్థం కావాలంటే సరదాలలోను, సుఖాలలోను మునిగితేలుతుంటే సరిపోదు. కణ కణమనే ఆకలి కడుపులో రగలాలి, బాధల సెగ గుండెలోతుల్లో సుడిగాలి రేపాలి, అవమానాలు. చీత్కారాలు, నమ్మక ద్రోహాలు మనసును మెలి పెట్టి పిండేయాలి. అలా అయితే గాని జీవితాన్ని గెలవాలనే కసి పుట్టదు.

ఎన్ని బాధలు నీడలా వెంటాడుతున్నా, ఈ పరిస్థితులు శాశ్వతంగా ఉండవని, ఉండలేవని రేపటి సుందర భవిష్యత్తు నా స్వంతమనే నమ్మకం వేల వేల కొత్త ఆశలు రేకెత్తించాలి. నమ్మకం ఉన్న ఆశలు ఎప్పటికైన నెరవేరుతాయి. నమ్మకం లేకుండా ఎన్ని ఆశలున్నా అవి అడియాసలుగా మిగులుతాయి.

3. TAKE UP THE SELF RESPONSIBILITY : (స్వీయ భాద్యతను మనకు మనంగా స్వీకరించాలి)

ఎప్పుడైతే వాస్తవాల్ని గుర్తిస్తామో, అవి మన జీవనానికి ఇబ్బందికరంగా ఉంటే వాటిని మార్చుకోడానికి ప్రయత్నిస్తాం. జ్యోతి పద్దెనిమిదేళ్ళకే ఇద్దరు ఆడపిల్లలకి తల్లైనపుడు ముందుగా తాను ఆలోచించిన విషయం పిల్లలిద్దర్నీ ఎలా పెంచాలా అని. ఇంట్లో పరిస్థితి ఎంత ఇబ్బందికరంగా ఉన్నప్పటికీ పిల్లల పోషణ గురించి భర్తని కాని అత్తయ్యని కాని ఇబ్బంది పెట్టకుండా, తనకు తానుగా వ్యవసాయకూలిగా జీవితం మొదలుపెట్టింది. రోజుకి కేవలం ఐదు రూపాయలకి పొలంపనులు చేస్తూ పిల్లల పోషణ భాద్యతను తీసుకుంది. తనకేమాత్రం పొలం పనులు అలవాటు లేకపోయినప్పటికీ తనతో పనిచేసే ఇతరులతో మంచిగా ఉంటూ వారినుండి ఆ పనులు ఎలా చేయాలో తెలుసుకొని పనిచేసేది.

తన జీవితం మొత్తం ఒకసారి అవలోకనం చేసుకుంటే ఎటువంటి పరిస్థితుల్లో ప్రోత్సహించేవారు కాని, సలహా ఇచ్చేవారుకాని, ఓదార్చేవారు కాని కనీసం అర్థం చేసుకునేవారు కాని ఎవరు లేరు సరికదా. ఇదేమీ సాధించగలదు. పెట్టె బేడా సర్దుకొని వెనక్కి వస్తుంది అని నిరుత్సాహపరచేవారే. ఇతరుల గురించి ఆలోచించకుండా తన

బాధ్యతను స్వీకరించి ఏటికి ఎదురీదడం ప్రారంభించింది. చాలా మంది తమ ఇబ్బందుల నుండి తమను రక్షించడానికి ఎవరో వస్తారని, ఇంకెవరో ఆదుకుంటారని నిరీక్షిస్తూ కాలం గడుపుతారు. ఎవరి జీవితానికి వేరే వారెవ్వరూ ఎప్పుడు బాధ్యత వహించరు. తన జీవితానికి సంబంధించి ఎవరికి వారే బాధ్యత తీసుకోవాలి. జ్యోతి భగవద్గీత ఆ సమయంలో చదవకపోయి ఉన్నప్పటికీ భగవద్గీతలో శ్రీ కృష్ణుడు అర్జునుడికి బోధించినది అదే "ఉద్ధరేత్ అత్మానాత్మానం" అంటూ. అదే విధంగా బుద్ధుడు "అప్పో దీపో భవ" అంటాడు ఎవరి దీపాన్ని వారే వెలిగించుకోవాలని గ్రంధాలలో ఉన్న విషయం కన్నా ఆచరణలో పెట్టినదే అధిక ప్రాధాన్యత కలిగి ఉంటుంది. జ్యోతి జీవితం నుండి ఎవరైనా తెలుసుకోవలసినది అదే.

4. WORK FOR CONTINUOUS GROWTH : (నిరంతర ప్రగతి కోసం కృషి చేస్తుండాలి)

జీవితం పట్ల అసంతృప్తి ఉండకూడదని చాలా మంది అంటారు. నిజమే, జీవితం పట్ల పూర్తిగా సంతృప్తి చెంది ఇక చాల్లే ఇంత కన్నా ఏం సాధించగలమనే సర్దుబాటుతనం పనికిరాదు. ఎప్పుడైతే ఇక చాల్లే ఇంత కన్నా సాధించడానికి వీలుకాది అనుకుంటూ జీవితంతో సర్దుబాటు చేసుకుంటే మన ప్రగతిని మనకు మనంగా ఆపుకున్నట్లే. ఉన్నది చాలు. ఇంతకన్నా వీలు కాదు అనే ఆలోచనల్లో చాలా మంది ఉంటారు దీనినే ఇంగ్లీష్‌లో **comfort zone** అంటారు. ఇక చాలు, ఉన్నదాంతో సర్దుకోవాలి. ఇంతకన్నా ప్రయత్నిస్తే అసలుకే ఎసరు కావచ్చు అంటూ ఇంకా జీవితాన్ని మెరుగుపరుచుకోడానికి ప్రయత్నించకపోవడం క్షమించారని నేరం. అందుకే మన మాజీ రాష్ట్రపతి అబ్దుల్ కలాం **Low Aim is Crime** అంటారు. చిన్న చిన్న లక్ష్యాలు పెట్టుకొని వాటిని సాధించిన తర్వాత ఇక చాల్లే అని ఆగిపోవడం నిజంగా నేరమే. జ్యోతి పొలం పనులు చేస్తుండగా సాయంత్రం పూట పనిచేసేందుకు వయోజన విద్యాకేంద్రంలో వాలంటీర్‌గా అవకాశం వచ్చింది. తనతో పనిచేసే తోటి వ్యవసాయ కూలీలను మిగిలిన పెద్దలను ఆ కేంద్రానికి వచ్చేటట్టుగా ప్రేరేపించి వారికి చదవడం, రాయడం నేర్పించడమే కాకుండా వారిలో ఆత్మవిశ్వాసం నింపేందుకు వినూత్నమైన అంశాలు నిర్వహించి ఆ

మండలంలోని కేంద్రాలకే ఒక ఉదాహరణగా నిల్చింది. దాంతో మండలి విద్యా ప్రేరక్‌గా పనిచేసే అవకాశం వచ్చింది. అక్కడితో ఆగకుండా ఉస్మానియా దూరవిద్యాకేంద్రం ద్వారా తన చదువును కొనసాగించింది. ఉపాధ్యాయ వృత్తి చేపట్టేందుకు అన్నా యూనివర్సిటీ ద్వారా టీచర్ ట్రైనింగ్ పూర్తి చేసి ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయురాలిగా కొత్త బాధ్యతలు తీసుకొంది. ఈ పరిణామ క్రమంలో ఆర్థికంగా నిలదొక్కుకొనేందుకు బట్టలు కుట్టడం, బట్టలు అమ్మడం, చిన్న చిన్న వ్యాపారాలు చేయడం, చీటీలు నిర్వహించడం ఇలా ఎక్కడా జీవితంలో రాజీ పడకుండా తన కృషిని కొనసాగించింది. చివరికి మండల విద్యా పర్యవేక్షణాధికారిగా ప్రమోషన్ పొంది నెలకు ఇరవై వేల జీతం పొందే స్థాయికి చేరుకుంది. ఇక్కడితో రాజీపడకుండా అమెరికా వెళ్ళి ఆర్థికంగా స్థిరపడి తన వ్యాపారాన్ని విస్తరిస్తూనే ఉంది. ఎక్కడ సంతృప్తి చెందితే అక్కడే మన పరుగు ఆగిపోతుంది మన ప్రగతి ఆగిపోతుంది. ఎవరైనా జ్యోతి జీవితం నుండి నేర్చుకోవలసిన పాఠం ఇదే నిరంతరం మరింత ముందుకు వెళ్ళడానికి ప్రయత్నించడమే.

5. ASSOCIATE WITH GOOD PEOPLE : (మంచివాళ్ళతో సన్నిహితులుగా ఉండు)

జీవితంలో ఏ పాఠానైనా చూసి నేర్చుకోవచ్చు, అడిగి నేర్చుకోవచ్చు. చాలా సార్లు అడిగి తెలుసుకునేదానికన్నా, చూసి నేర్చుకునేది ఎక్కువగా ఉంటుంది. మరి ఇతరులనుండి నేర్చుకోవాలను కునేటప్పుడు మరి మనం ఎవరితోనైతే ఎక్కువ కాలం కలసి ఉంటామో వారు మన కన్నా అనేక విషయాలు తెలిసినవారై యుంటేనే అది సాధ్యమవుతుంది. అందుకే మనం వీలైనంత మేరకు మంచివాళ్ళతో, అనేక విషయాలు తెలిసినవారితో మనకన్నా అన్ని రంగాల్లో ముందంజ వేసిన వాళ్ళతో కలిసి ఉంటే మంచిది. జీవితంలో చాలా మంది మోసగాళ్ళు, అసూయపరులు ఉంటారని చాలా మంది చెబుతుంటారు. కాని అంతకన్నా మంచి వాళ్ళు ఇతరులకి సహాయపడటానికి సిద్ధంగా ఉన్న వాళ్ళు అనేకమంది ఉన్నారంటుంది జ్యోతి. జీవితంలో ఇబ్బందికరమైన పరిస్థితి ఏర్పడినప్పుడు, ఏం చేయాలో, ఏం చేయకూడదో అయోమయ పరిస్థితి ఏర్పడిన ప్రతీసారి అనేకమంది తగిన సలహా రూపంలోనో, అవకాశం కల్పించడం ద్వారానో లేదా కనీసం ప్రేరణ కల్గించడం ద్వారానో

అనేక రకాలుగా తనకు సహాయం చేసారని చాలా వినయంగా చెబుతుంది. అన్నింటికన్నా ముందుగా జ్యోతి మండల పర్యవేక్షణాధికారిణిగా పనిచేస్తున్న సమయంలో ఇండియా నుండి అమెరికా వెళ్ళి అక్కడ స్థిరపడిన తన సమీప బంధువుతో కొన్ని రోజులు గడిపే అవకాశం రావడం మంచి మలుపుకు నాంది కలిగింది. ఆమె పిల్లలకు అమెరికా వెళ్ళడం వలన ఎలాంటి సదుపాయాలు కలిగించగలుతుందో తెలుసుకున్న తర్వాత తాను కూడా అమెరికా వెళ్ళి అక్కడ స్థిరపడి తన పిల్లలకు అటువంటి అవకాశాలు కల్పించాలనే కోరిక కలిగింది. అది సాధ్యమే అనే నమ్మకం కూడా కలిగింది.

అమెరికా వెళ్ళిన తర్వాత పేయింగ్ గెస్ట్‌గా అవకాశం కల్పించిన గుజరాతీ దంపతులు కాని, ముందుగా మూవీ టైంలో అవకాశం కల్పించిన వారు కాని అదే విధంగా అడుగడుగునా అన్ని సమయంలో ఆసరా కల్పించిన అనేకమంది మంచి వారి పరిచయాలు తన జీవితానికి ఉపయోగపడ్డాయి. అదే విధంగా తన పెద్దమ్మ కుమారుడైన అంజల్‌రెడ్డి, తన కంపెనీలో భాగస్వామిగా చేరిన తర్వాత తాను ఇండియా తరుచు వెళ్ళడానికి అక్కడ సేవా కార్యక్రమాలకి సమయం కేటాయించడానికి అవకాశం దొరుకుతుంది. అంజల్ సహకారం వలన వ్యాపారం కూడా బాగా విస్తరిస్తుంది మనం తెలుసుకోవలసిన విషయం అదే ఎవరితో కలిసి ఉంటామో, ఎవరితో ఆలోచనలు చేస్తుంటామో మనమూ అలాగే తయారవుతాం, ఎల్లప్పుడూ సినిమాల గురించి లేదా క్రికెట్టుల గురించి సెల్‌ఫోన్ బాతాఖానీల గురించి స్నేహితులతో కాలం గడిపేవారు అలాగే తమ జీవితాన్ని తెల్లార్చుకుంటారు, ఎందుకు కొరగాకుండా పోతారు. కాబట్టి జీవితంలో ఉన్నత స్థాయికి వెళ్ళాలనుకుంటే మంచి వారితో స్నేహాల్ని, పరిచయాల్ని పెంపొందింపచేసుకోవడమే.

6. NEVER WAIT FOR MIRACLE : (అద్భుతాల కోసం ఎదురుచూడవద్దు)

మన జీవితం మన కొనసాగిస్తుంటే, బాధలతో, భయాలతో, ఇబ్బందులతో, ఇక్కట్లతో సతమతమౌతుంటే, వాటిని తొలగించడానికి, మనం ఆశించే లేదా కలలు గనే జీవితం మన స్వంతం కావాడానికి ఏదో అద్భుతం భవిష్యత్‌లో జరగబోతుందని తద్వారా మన జీవితం మారిపోతుందని ఎప్పుడూ ఆశించవద్దు. చాలా మంది అద్భుతాలు జరగాలని

గుడులు చుట్టూ, స్వామీజీల చుట్టూ తిరుగుతుంటారు. అలా తిరగడం తప్పా ఒప్పా అన్నది కాదు సమస్య. అలాంటి అద్భుతాలేమీ జరగవు ఎందుకంటే మనమే ఒక అద్భుతం కాబట్టి. అసలు మనిషిగా మనం జన్మించడమే ఒక అద్భుతం. అంత కన్న ఎక్కువ అద్భుతాలేవీ ఆశించక్కరలేదు. మన జీవితాల్ని తీర్చిదిద్దుకోవాలనే ఆలోచన వచ్చినపుడు ఎంతటి పెద్ద సాహసం చేసినా ఏదో ఒక విధంగా మనం ఒడ్డుకు చేరుతాం గాని ఎట్టి పరిస్థితుల్లో విఫలమయ్యే పరిస్థితి తలెత్తదు. స్వయంకృతాపరాధంగా ఏవైనా తప్పులు చేస్తే తప్ప.

జ్యోతి నెలకు ఇరవైవేలకు పైగా సంపాదనే వచ్చే ప్రభుత్వోద్యోగంలో ఉన్నప్పటికీ దానికి రిజైన్ చేసి అమెరికా వెళ్దామని నిర్ణయించుకునే సరికి తమ వాళ్ళంతా ఆశ్చర్యపోయారు. అప్పటికీ వీసా వచ్చే అవకాశం తక్కువ. ఇంగ్లీషు బాగా రాదు అంతే కాక కంప్యూటర్ గాని మరే ఇతర ప్రొఫెషనల్ డిగ్రీ చేతిలో లేదు. అద్భుతాలు జరగవు. మనం జరిపించాలి అంతే ఉద్యోగం కోసం అమెరికా వెళ్ళిన తాను ఉద్యోగాలు కల్పించే స్థాయికి వెళ్ళిందంటే తన సాహసోపేతమైన నిర్ణయాల వల్లే అంతటి సాహసోపేత నిర్ణయం తీసుకోబట్టి ఇప్పుడు ఎంతో మందికి సహాయం చేసే స్థితి కలిగింది. తనవాళ్ళందరికీ అత్యుత్తమ జీవితం అందించడానికి అవకాశం కలిగింది. తెగింపు, చొరవ, సాహసంతో చేసే ఏ పనైనా అది ఒక అద్భుతమే. అందరికీ ఆదర్శప్రాయమే.

7. NEVER LOOSE COURAGE : (ధైర్యాన్ని ఎప్పుడూ కోల్పోవద్దు)

ఎటువంటి పరిస్థితుల్లో మనపై మన కున్న నమ్మకాన్ని, మనోధైర్యాన్ని వదులుకోకూడదు. అమెరికా వెళ్ళి ఆర్థికంగా స్థిరపడాలనే ఆలోచన వచ్చాక అది తెలిసిన వారెవరూ జ్యోతిని సమర్థించలేదు సరికదా అనేక రకాలుగా నిరుత్సాహపరిచారు. నెలకు ఇరవై వేలు సంపాదన వచ్చే ప్రభుత్వోద్యోగం పిల్లలని, కుటుంబాన్ని విడిచి అమెరికా వెళ్ళి ఏం చేస్తావని వెనక్కి లాగేవారే. వీసా రావడంలో కూడా అనేక ఇబ్బందులు. కాని ఎలాగైనా వెళ్ళాలని, వెళ్తే తప్పనిసరిగా విజయం సాధించగలననే నమ్మకం ముందుకు నడిపించింది. చివరికి విజిటింగ్ వీసా అమెరికా వెళ్ళాక అడుగడుగునా ఇబ్బందులే. ఎవరున్నారని తను అక్కడికి వెళ్ళిందో వారినుండి ఏ రకమైన ప్రోత్సాహం లేదు. వెంట తెచ్చుకున్న డబ్బులు

అయిపోవస్తున్నాయి. తానున్న ప్రదేశానికి చాలా దూరంలో ఉన్న "మూవీ టైం" అనే వీడియో షాప్‌లో సేల్స్ పర్సన్‌గా మొదటి ఉద్యోగం. వచ్చీ రాని ఇంగ్లీష్, అక్కడికి వెళ్ళడానికి రెండు గంటల నడక మళ్ళీ షాప్ కట్టిన తార్వత రాత్రి రెండు గంటలు నడిచి ఇంటికి రావడం. ఒకరాత్రి ఒక వీధికుక్క కరచినంతగా భయపెట్టి వెంబడించడం ఇలాంటి సంఘటనలని ధైర్యంగానే ఎదురుకుంది. ప్రోత్సహించేవారుగాని, ధైర్యం చెప్పేవారు కాని కనీసం సానుభూతి చెప్పే వారుగాని లేని నిస్సహాయత. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో నమ్మకం, ధైర్యం తనకు తోడు నీడగా నిలిచాయి.

అదృష్టం కలిసొచ్చి **CSAMERICA Company** లో రిక్రూటర్‌గా తర్వాత **ICSA** లో సంవత్సరానికి డెబ్బై వేల డాలర్ల జీతంతో ఉద్యోగాలు దొరికినా **H1** వీసా కోసం సాఫ్ట్‌వేర్ ఉద్యోగాల కోసం అవి వదులకోవలసి వచ్చింది. తీరా ఉన్న ఉద్యోగం వదులుకున్నాక, సాఫ్ట్‌వేర్‌లో అవకాశం కలిసిరాక మరలా నిరుద్యోగం ఎదురయ్యింది. సంపాదించిన సొమ్మంతా అయిపోతుండటంతో ఒక గుజరాతీ డాక్టర్ ఇంట్లో గంటకి ఎనిమిది డాలర్ల వేతనానికి ఇంట్లో చిన్న పిల్లల బాగోగులు చూడటానికి చేరాల్సి వచ్చింది. అది ఉన్న చోటుకి దూరంగా ఉండటంతో గంటకి ఆరు డాలర్ల వేతనానికి ఇంటి దగ్గరలో ఉన్న **LEVEN O** కంపెనీలో చేరింది. ఇలా అడుగడుగునా ఎన్ని కష్టాలు ఆటంకాలు ఎదురుదెబ్బలు తగిలినా ధైర్యాన్ని ఎప్పుడూ కోల్పోలేదు.

జ్యోతి జీవితం నుండి గ్రహించవలసిన ముఖ్యమైన విషయం ఇదే. ఎవరూ తోడున్న, లేకపోయినా, ఎవరు నిరుత్సాహపరిచినా, ఎలాంటి పరిస్థితి ఎదురయినా నమ్మకం, ధైర్యం కోల్పోకూడదు.

8. GOD ANSWERS OUR PRAYERS : (దేవుడు మన ప్రార్థనలకు స్పందిస్తాడు)

సత్సంకల్పంతో, ధైర్యాన్ని నమ్ముకొని మన ముందు ఉన్న జీవితాన్ని తిట్టుకోకుండా ఎవరినీ నిందించకుండా మన ప్రయత్నం మనం కొనసాగిస్తే భగవంతుడు తప్పనిసరిగా తన సహాయాన్ని అందిస్తాడు. మౌనంగా మనం చేసే ప్రతీ ప్రార్థనకి సమాధానం ఉంటుంది. అలా అని గాలిలో దీపం పెట్టి నీదే భారం అనే తత్త్వం ఉండకూడదు. ఒకాయన వరదల్లో

చిక్కుకున్నాడట. ప్రభుత్వం వరదల్లో చిక్కుకున్నవారికోసం వాహనాలు పంపారు. ఈయన అవి ఎక్కకుండా దేవుడొస్తాడు ఆయన కాపాడుతాడని ఆగాడట. వరద పెరగడం మొదలయింది. ఈయన ఇల్లెక్కి కూర్చున్నాడట. ఈయనకోసం పడవ వచ్చింది. దేవుడొస్తాడని ఎక్కలేదు. హెలీకాప్టర్ వచ్చింది. ఎక్కలేదు. చివరికి నీటిలో మునిగి మరణించాడట. పై లోకానికెళ్ళి కనబడిన దేవుడిని "భలే దేవుడువయ్యా నీవొస్తావని బండి ఎక్కలేదు, పడవ ఎక్కలేదు చివరికి హెలీకాప్టర్ కూడా ఎక్కలేదు. మంచిపని చేశావని" నిందించాడట. దానికి దేవుడు "నీవు భలేవాడివి దొరికావు. అవన్నీ ఎవరు పంపించారనుకున్నావు" అన్నాడట. దేవుడు ప్రార్థనలకి సమాధానం చెబుతాడంటే సినిమాలో చూపించేటట్టు మనముందు ప్రత్యక్షం కాడు. ఎవరి ద్వారానో తగిన సమయానికి, తగిన సహాయం అందిస్తాడు.

జ్యోతీ తన పని తాను చేస్తూ భగవంతుని నమ్ముకుంది. "మూవీ టైం"లో పనిచేస్తున్నప్పుడు వరంగల్ ప్రాంతానికి చెందిన సుధాకర్ చూసాడు. సుధాకర్ తనకు తెలిసిన వారి బంధువు. "మేడం మీరు ఇక్కడ పనిచేస్తున్నారేమిటి?" అని అడిగి తన సోదరుడి కంపెనీ అయిన **CSAMERICA** లో రిక్రూటర్‌గా అవకాశం కల్పించాడు. ఇది కాకతాళీయంగా జరిగిన సంఘటన. తాను మాత్రం భగవత్సంకల్పం అనే నమ్మింది. రిక్రూటర్‌గా ఒళ్ళు వంచి పనులన్నీ నేర్చుకొని పనిచేస్తుంటే తనకి ఏమీ తెలియని **ICSA** కంపెనీ నుండి మెయిల్ వచ్చింది. తాను కనీసం అప్లై చేయకుండానే తన పనితీరు తెలుసుకొని సంవత్సరానికి డెబ్బైవేల డాలర్ల ఆఫర్‌తో ఉద్యోగం ఇచ్చారు. ఇది కూడా భగవత్సంకల్పమే అని జ్యోతి అభిప్రాయం. **H1** వీసా కోసం తాను పడిన బాధలు అన్నీ ఇన్నీ కాదు. చివరికి ఉద్యోగం వదులుకొని సాఫ్ట్‌వేర్ ఉద్యోగం కోసం ఉన్న ఉద్యోగం వదులుకుంది. వీసా స్టాంపింగ్ కోసం మెక్సికో వెళ్ళాల్సి వచ్చింది. ఎన్నో ప్రయాసలు పడితే కాని **H1** వీసా రాలేదు. అప్పుడే తనకొక ఆలోచన వచ్చింది. **H1** వీసా కోసం ఎంతో మంది ఎన్నో ప్రయాసలు పడుతున్నారు కాబట్టి వారికి సహకారం అందించేందుకు ఆమె **KEYS SOFTWARE SOLUTION** అనే సంస్థను ప్రారంభించింది.

ఇవన్నీ అప్రయత్నంగా తనకు దొరికిన అవకాశాలు. మే 2000లో అమెరికా వచ్చిన తాను అక్టోబర్ 2001 నాటికి స్వంత కంపెనీ ప్రారంభించగలిగిందంటే నమ్మకం, ధైర్యంతో పాటుగా భగవత్సంకల్పం కూడా కారణం. ఎవరో తెలీని సుధాకర్ ద్వారా **CSAMERICA** లో ఉద్యోగం. ఊహించని విధంగా **ICSA** లో ఉద్యోగం, వీసా కోసం తాను పడిన పాట్లు ఒక కొత్త ఆలోచనకి శ్రీకారం చుట్టడం ఇవన్నీ భగవత్సంకల్పాలే. ఎవరినీ నిందించకుండా, ఎవరికోసం ఎదురుచూడకుండా మన పని మనం చేసుకుంటూ పోతుంటే మనకు రావల్సిన విజయం భగవంతుడు తప్పనిసరిగా అందిస్తాడు. జ్యోతినమ్మిన సిద్ధాంతం ఇదే.

9. GIVE BACK WHATEVER YOU GOT : (నీవు పొందినది ఇతరులకి అందించు)

ఈ రోజు అనేక మంది జ్యోతిని ఆదర్శంగా తీసుకోడానికి, ఆమెకు చాలామందిలో ఆరాధనా భావం పెరగడానికి ముఖ్యమైన కారణం ఇదే. సమాజం నుండి ఏదైతే మనం పొందేమో అది సమాజానికి వీలైనంత వరకు తిరిగి అందించాలని ఆమె నమ్మకం మరియు ప్రయత్నం. అనాథాశ్రమంలో ఉండేటప్పుడు తల్లిదండ్రులకు దూరంగా, మానసికంగా ఒంటరితనంతో బాధపడే సంగతి ఎప్పుడు మరచిపోదు. అరా కొరా సదుపాయాలతో, చాలీ చాలని ఆహారంతో తాను పడిన అవస్థలు తనకు ఎప్పుడు తన కర్తవ్యాన్ని గుర్తుచేస్తూనే ఉంటాయి. అందుకే ఇండియా సంవత్సరానికి కనీసం మూడు సార్లయినా వచ్చి అనాథాశ్రయాలలో ఉండే పిల్లల బాగోగులు తనకు వీలైనంత చేస్తూ వారితో ఎక్కువ సమయం ప్రేమగా గడపడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. అమెరికా వచ్చిన కొత్తలో తాను అక్కడ స్థిరపడినంతవరకు సరియైన సహాయం ఏ బంధువు నుండి అందలేదు సరికదా, మాటలు కూడా పడాల్సి వచ్చింది. తనఅనుభవాలు తనకు బాగా గుర్తుంటాయి కాబట్టి తమవాళ్ళు ఎవరైనా అమెరికాలో స్థిర పడాలని వస్తే వారికి ఆశ్రయం కల్పించడమే కాకుండా, వారు అక్కడ స్థిర పడేందుకు తగిన సహకారం అందిస్తుంది. మాతృఋణం, పితృఋణాలతో పాటు కుటుంబ సభ్యులందరి బాధ్యత తీసుకుంటుంది. తన వాళ్ళకు ఏ కష్టం వచ్చినా ముందుండి తగిన సహాయం చేస్తుంది. తన గ్రామంలో తనతో పొలం పనులు చేసిన వారందరికి మంచిగా చూస్తుంది.

సమాజంలో తీవ్ర నిరాశా నిస్పృహలతో బాధపడేవారిలో ఒక ఆసరా, నమ్మకం కలిగించేందుకు ప్రయత్నిస్తుంది. తన ట్రస్ట్ ద్వారా శాశ్వత ప్రయోజనాలు కల్పించే విధంగా అనేక కొత్త ఆలోచనలతో సిద్ధంగా ఉంది. సమాజం మనం జీవితంలో ఒక స్థాయిలో స్థిరపడేందుకు అవకాశం కల్పించింది కాబట్టి దానికి బదులుగా మనం ఆ బాధల్లో ఉన్న వ్యక్తులకు చేయూతనివ్వడం మన కనీసం కర్తవ్యం అని జ్యోతి నిశ్చితాభిప్రాయం. ఇది ఒకరితో సాధ్యమయ్యే పనికాదని తనకు తెలుసు. అందుకే తన అభిప్రాయాలతో ఏకీభవించేవారితో సమిష్టిగా తన కృషిని కొనసాగిస్తుంది. “సొంతలాభం కొంత మానుకొని పొరుగువాడికి సాయపడవోయ్” అన్న గురజాడ సూక్తిని తూ,చా తప్పకుండా పాటిస్తుంది. “ఏరు దాటాక తెప్ప తగలేసే” ఈ రోజుల్లో ఎవర్ని ఎప్పుడు ఎలా ఉపయోగించుకుందామా అనే ఆలోచనలున్న ఈ సమాజంలో, తాను పడిన బాధలు ఇతరులు పడకూడదు అంతే కాక వీలైనంత వరకు ఇతరులకు సహాయపడాలనే జ్యోతి ఆశయం అనేకమందికి ఆదర్శప్రాయం.

10. INSPIRE AND GIVE HOPE : (స్ఫూర్తిని కలిగించు, ఆశను కలిగించు)

జ్యోతి జీవితం నుండి ఎవరైనా నేర్చుకోవలసింది లేదా తాను అందరికి తెలియచేయాలనుకున్నది ఒకటే. ఎటువంటి పరిస్థితులలోనైనా ఆశను విడవకూడదు. ఒక గ్రామీణ మహిళ, రోజువారీ కూలి, ఇద్దరు ఆడపిల్లల తల్లి. అతి సాధారణ పదవతరగతి చదువు, దయనీయమైన ఆర్థిక పరిస్థితులు ఇవేవి కూడా ఆమె సంకల్పానికి ప్రతిబంధకాలు కాలేకపోయాయి. కుటుంబానికి ఉన్నత స్థాయి కల్పించాలి, పిల్లలకు ఉజ్వల భవిత అందించాలనే ఆమె లక్ష్యం ముందు అన్ని అవరోధాలు పటాపంచలయ్యాయి. ఎవరైతే తమ వర్తమాన జీవితంలో బాధలు పడుతున్నారో, రేపటి రోజుపై ఆశ వదులుకొని కుమిలిపోతున్నారో వారికి తన జీవితం ఒక మార్గదర్శకం కావాలి. “ఒకరికి ఏదైనా సాధ్యమైనప్పుడు అది ఎవరికైనా సాధ్యమవుతుంది అని ఆమె ఉద్దేశ్యం. తన జీవితంలో తాను ఎదుర్కొన్న సంఘర్షణ నలుగురికి స్ఫూర్తి కలిగించాలి. నిరాశతో, నిస్పృహలతో ఈ జీవితం ఇంతే, ఇక నాకు భవిష్యత్తు లేదు అనే ఆలోచన ఎవరిలో కలగకూడదు. జీవితంతో నిరంతరపోరాటమే మనిషి లక్షణం మరియు లక్ష్యం కావాలి.

అందుకోసమే ఏ సమావేశానికెళ్ళినా, మహిళా సాధికారతపై ప్రసంగించినా, అనాథాశ్రమాలకు గాని పాఠశాలకు గాని కళాశాలకు గాని వెళితే అందరికీ ఇచ్చే సందేశం ఒకటే నిరంతరం మీకు మీరుగా స్ఫూర్తి కలిగించుకోండి, మీ కాళ్ళపై మీరు నిలబడాలనే ఆలోచన పెంచుకోండి. జీవితం ఒక పోరాటం. పిరికితనానికి, చవట తనానికి, చేతకాని తనానికి ఇక్కడ తావు లేదు. ఆమె ప్రసంగాలతో ఎంతో మంది తమ జీవితాల్ని పునర్విమర్శచేసుకుంటూ మరియు పునర్నిర్మించుకుంటున్నారు.

జ్యోతి జీవితంలోని కొన్ని సంఘటనలని, ఆమె నమ్మిన కొన్ని సిద్ధాంతాలని మీ ముందుకు ఈ పుస్తకం ద్వారా తీసుకురాడానికి ముఖ్య కారణం, ముఖ్య లక్ష్యం ఒకటే ఎటువంటి పరిస్థితుల్లో జీవితంలో ఎదురయ్యే కష్టాలకు, నష్టాలకు, బాధలకు, వేదనలకు వెనుకడగు వేయవద్దు. అవరోధాలనేవి ప్రతీ వ్యక్తి జీవితంలో అత్యంత సహజం. జ్యోతి జీవితం నుండి ప్రతి ఒక్కరు తెలుసుకోవలసినది అదే.

ఇదంతా నేరాసిన ఒక కవితలో చెప్పాలంటే.....

నిరంతరం దుఃఖం నీలో పరవళ్ళు తొక్కాలి
అడుగడుగునా ఆటంకాలు మోకాలొడ్డాలి
పరాజయం ఓ అడుగు నీ కంటే ముందుగా నడవాలి
నిరాశా నిస్ఫహలు నీపై నిత్యం దాడులు చేస్తుండాలి
కన్నీరు సునామీలా నిన్ను ముంచెత్తాలని కెరటాలెత్తాలి
ఒంటరితనం తోడుగా నీడగా నీ వెంటే సాగాలి
నలుగురిపై నీవు పెంచుకున్న విశ్వాసం చిత్తుగా వీగాలి
నలుదిక్కులా అవహేళనా జ్వాలలు విరజిమ్ముతూ లేవాలి
ఎందాకా ఈ పయనం? ఎందుకీ జీవితం? అనే ఆలోచన రేగాలి
అప్పుడే కదా నీ అసలు సత్తా బయటపడేది
అంతర్గంతగా ఉన్న శక్తుల సత్తా ఎక్కడో తెలిసేది
జీవితపు నిండు ముఖచిత్రం నీకు అర్థమయ్యేది

నేనెవ్వరు ఎవరియెవ్వరనే పరమ రహస్యం బోధపడట
అంతిమ గమ్యం చేరాలనే అనంతమైన కాంక్ష నీలో చిగురుతొడిగేది
భగ భగ మనే కొలిమిలో కాలితేనే కదా కాంచనం విలువ పెరిగేది
ఎగా దిగా దున్నితేనే కదా భూమిలో బంగారం పండేది
ఎడా పెడా చెక్కితేనే కదా శిల శిల్పంలా రూపాంతరం చెందేది
పడినా లేచే వాడే మగాడు
ఏటికి ఎదురీదేవాడే మొనగాడు
ఆటంకాలకు అణుమాత్రం అదరకు
బాధలెన్నొచ్చినా వీసమంతైనా బెదరకు
సమస్యలకు మనసారా స్వాగతిస్తూ
విమర్శలను వినయంగా ఆహ్వానిస్తూ
మేరు నగ ధీరునిలా మీసం మెలేస్తూ ముందుకు సాగిపో
విజయశిఖరాలపై అడుగులు వేస్తూ వివేకంతో కదిలిపో

జ్యోతి గారి విశాఖపర్యటన, జనవరి 3, 2012

- అలజంగి ఉదయకుమార్

జ్యోతిరెడ్డిగారితో తొలి పరిచయం :

ఫేస్‌బుక్ జాయిన్ అయిన తర్వాత వ్యక్తిత్వ వికాసానికి సంబంధించి, కవిత్వానికి సంబంధిం రెండు బ్లాగ్‌లు మొదలుపెట్టి రచనా వ్యాసాంగం మొదలుపెట్టా. ఒక మంచి ప్రేరణ కలిగించే అంశం రాద్దామని వేచి చూడటం మొదలుపెట్టాను. ఈ లోగా సుజీ బుర్ల ఫేస్ బుక్‌లో ఫ్రెండ్‌గా యాడ్ అయిన తర్వాత ఆమె గురించి రాద్దామని ఆమెకు మెసేజ్ పెట్టాను. కాని ఏ కారణం చేత అటువైపు నుండి స్పందనరాలేదు. ఈలోగా జ్యోతిరెడ్డి గారికి ఫ్రెండ్ రిక్వెస్ట్ పంపించడం ఆమె యాడ్ చెయ్యడం జరిగింది. ఆమె గురించి అంతంగా ఏమీ తెలియదు కాని అమెరికాలో సి.ఇ.ఓ గా చేస్తున్నారని తెలుసు. ఒకరోజు ఆమె పాత ఫోటో 1986 మరియు ప్రస్తుతం తాను ఆఫీసులో కూర్చొని ఉన్న ఫోటో పెట్టి తాను ఆ స్థాయి నుండి వచ్చానని రాసాడు. ఆ విషయం ఎంతగా ఆకట్టుకుంది అంటే ఆ విజయం వెనుక ఎంత కృషి ఉందో తెలుసుకొని నలుగురికీ తెలియచేయాలని తపన కలిగింది. ఆమెను అడిగా నవ్వి ఊరుకున్నారు. కాని నెల రోజులు ఎప్పుడు ఆన్‌లైన్‌లో ఉన్నా అడిగేవాడిని.

మొదటి రచన :

నా ప్రొఫైల్ అంతా చూసాక ఒకరోజు ఆమె నా నంబర్ అడిగారు. తర్వాత ఫోన్ చేసి తన గురించి రాయవలసినంత గొప్ప విషయం ఏమీ లేదని అన్నారు. నేను ఆవిడ జీవితంలో ఎదుర్కొన్న ఆటంకాల గురించి అడిగా... నా పై అప్పటికే మంచి అభిప్రాయం ఏర్పడటంతో కొన్ని విషయాలు చర్చించారు. అందులో ఉన్న ఒకటిరెండు విషయాలతో మొదటిసారిగా "చీడపట్టిన మొక్క" అనే శీర్షికతో ఒక కథ రాసాను. చాలా మంచి స్పందన వచ్చింది. ఆ అంశం గురించి రాస్తున్నట్లు ఆమెకు కూడా తెలియదు. వచ్చిన స్పందనతో, నేను రాస్తున్న విధానం నచ్చడంతో మరలా ఫోన్ చేసారు. నేను అడిగే ప్రశ్నలకు ఎంతో ఓపికతో సమాధానం చెప్పేవారు. నాకు నచ్చిన అంశం తీసుకొని "విసిరేసిన ఖాళీ సీసా"

కథ రాసా. తర్వాత "చిగురాశలతో" రాసాను. ఈ రెండు కథలకు ఫేస్ బుక్ మిత్రుల నుండి మంచి స్పందన రావడమే కాకుండా చాలా మంది అవి తమ వాల్ పై షేర్ చేసుకొని మంచి ప్రచారం చేసారు.

ఈ విషయాలు చాలా మందికి మంచి ప్రేరణ కలిగించాయి. కాని జ్యోతిగారు నేను ఇలా రాయడం వలన వ్యక్తిగతమైన ప్రచారం కోసం ఇలా చేస్తున్నామనే దురభిప్రాయం కొద్దిమందిలో కలుగవచ్చు కదా అని సందేహపడేవారు. నలుగురిలో ప్రేరణ కలిగించాలనే సదుద్దేశ్యంతో చేస్తున్నాము కాబట్టి వెనుకంజ వేయవలసిన అవసరం లేదని నేను వాదించేవాడిని. నన్ను కూడా చాలా మంది ఎందుకు రాస్తున్నావని అడిగేవారు. అన్ని కథలకు మంచి స్పందన వచ్చింది కాని "అమ్మ మనసు" కథ కొంత ఇబ్బంది కలిగించింది. ఇతర దేశాలలో స్థిర నివాసం ఏర్పరుచుకున్న మనవాళ్ళు అనాథల సేవా కార్యక్రమాలకు డబ్బు ఇవ్వడమే కాకుండా కొంత సమయం కూడా కేటాయిస్తే బాగుంటుంది అనే ఉద్దేశ్యంతో "అమ్మ మనసు" అనే కథ రాయడం జరిగింది. చాలా మంది బాగా ఉందని మెచ్చుకున్నారు. కాని ఇది ఎవరినో ఉద్దేశించి రాసినట్టుగా ఉందని ఎవరో అభిప్రాయం తెలిపారు. వెంటనే కథాంశాన్ని మార్చడం జరిగింది. ఎవరిని ఎటువంటి విషయంలో ఇబ్బంది పెట్టడం జ్యోతిరెడ్డి గారికి ఇష్టం ఉండదు. ఆ సంఘటనతో నాకు ఆమె మీద ఉన్న గౌరవం మరింత పెరిగింది.

ఇండియా పర్యటన :

మొత్తం అయిదు కథలు పూర్తయ్యాక ఒకరోజు జ్యోతి మేడం డిసెంబర్ నెలలో ఇండియా వస్తున్నానని చెప్పారు. ఆ సమయంలో నేను నా తోటి వ్యక్తిత్వ వికాస శిక్షకులు మరియు నాకు స్వయంగా బావ అయిన మజ్జి శశిభూషణరావు గారికి ఈ విషయం చెప్పాను. ఇటువంటి విషయాలలో మొదటి నుండి అన్ని రకాలుగా నన్ను ప్రోత్సహించే ఆయన జ్యోతిరెడ్డిగారు ఇండియా వచ్చినప్పుడు తప్పనిసరిగా విజయనగరం తీసుకురావాలని చెప్పారు. మా ఇంజనీరింగ్ కాలేజిలో విద్యార్థులకు సెమినార్ పెడదామని ఆయన ఆలోచన. కాని అప్పటికి ఆమె షెడ్యూల్ పూర్తిగా నిండి ఉండటంతో అడగటానికి నేను కూడా సాహసించలేకపోయాను.

OLD AGE

జనవరిలో బరంపురం వస్తున్నారు కాబట్టి అక్కడికి విజయనగరం మీదుగా వెళ్ళాలి కాబట్టి కొన్ని గంటలు విజయనగరంలో కేటాయించాలని అడిగాను. వెంటనే ఆమె అంగీకరించారు. మరి పిల్లలకు ఆమె గురించి తెలియాలి కాబట్టి ఒక బుక్ లెట్ రాస్తే బాగుంటుందని శశిభూషణరావు గారన్నారు. కాని సమయం చాలా తక్కువగా ఉంది. రెండు రాత్రులు ఇద్దరం కష్టపడటంతో ఒక పుస్తకానికి అంకురార్పణ జరిగింది. ఒకవైపు మా ట్రైనింగ్ కార్యక్రమాలతో బిజీగా ఉంటూ పుస్తక ముద్రణ, కార్యక్రమాల నిర్వహణకు ఏర్పాట్లు శశిభూషణరావుగారే చూసుకున్నారు. ఉదయం విజయనగరంలో కార్యక్రమం అయిన తర్వాత మధ్యాహ్నం ప్రసిద్ధ పుణ్యక్షేత్రమైన రామతీర్థాలు జ్యోతిమేడం గారిని తీసుకెళ్దాం అని శశి గారన్నారు. అలా వద్దు, జ్యోతిగారికి పుణ్యం పురుషార్థం విద్యార్థులతో మమేకం కావడమే కాబట్టి మధ్యాహ్నం విశాఖపట్నంలో గాయత్రి విద్యాపరిషత్ ఇంజనీరింగ్ కళాశాలలో కార్యక్రమం ఏర్పాటు చేద్దామని అన్నాను.

జనవరి : 3

జనవరి రెండున జ్యోతిగారు వరంగల్ పర్యటనలో బిజీగా ఉన్నారు. మూడవతేదీ ఉదయం స్పైస్‌జెట్‌కి వస్తామని చెప్పారు. తెల్లవారి నాలుగున్నకు లేచారో, లేదో ముందురోజు వరంగల్ నుండి వచ్చే సరికి పన్నెండు గంటలు దాటి ఉండవచ్చు అని ఫోన్ చేసాను. ఆశ్చర్యం ఏమిటంటే అప్పటికే ఆమె ఎయిర్‌పోర్ట్కు సమీపంలో ఉన్నారు. కమిట్‌మెంట్, టైమ్ మేనేజ్‌మెంటు గురించి ఆమె పేజ్‌లో రాసింది నూటికి నూరు పాళ్ళు అనుసరిస్తున్నారని అర్థం అయింది.

జ్యోతిరెడ్డి గారిని మొదటిసారి చూడటం :

ఏడు గంటలకూ మా డ్రైవర్ రమణ ఇన్నోవా సిద్ధం చేసాడు. నాతో ఎప్పుడూ ఉండే నా స్టూడెంట్ నాగేంద్ర మార్కెట్ నుండి బొకే తెచ్చాడు. మేం ముగ్గురం ఏడున్నరకల్లా ఎయిర్ పోర్ట్ చేరుకున్నాం. జ్యోతిరెడ్డి గారు వచ్చే విమానం 820 అని బోర్డ్‌లో ఉంది. ఈలోగా ఢిల్లీ నుండి విమానం వచ్చింది. కేంద్రమంత్రి పురంధేశ్వరి గారు దిగారు. జనాలతో కోలాహలంగా ఉంది ఎయిర్‌పోర్ట్. ఈ హడావుడిలో మేం జ్యోతిరెడ్డి గారిని మిస్ అవుతామేమోనని కంగారుపడ్డాను. ఈలోగా హైదరాబాద్ నుండి స్పైస్‌జెట్ వచ్చింది.

ఫోన్‌చేసా. ఇంకా ఆన్‌చేయలేదు. ఇంతలో మా డ్రైవర్ రమణ అడిగాడు. మీరు ఆవిడని ఇంతకు ముందు చూసారా? అని లేదన్నాను. మరి అలా అయితే ఎలా గుర్తుపడతారని అన్నాడు. నిజమే నేను కూడా ఈ సంగతి ఆలోచించలేదు. ఎలా గుర్తుపట్టడం. ఫేస్‌బుక్‌లో ఫోటోలున్నా, ఆ ఫోటోల్లో చాలా వైవిధ్యాలున్నాయి. సరే చూద్దాం అని మేడం గారికి ఫోన్ చేసా. రింగ్ అయింది. బయట మీ కోసం ఎదురుచూస్తున్నామని చెప్పాను. ఫోన్ పెట్టానో లేదో ప్రయాణికులు బయటకు వస్తున్నారు. ఈలోగా నాగేంద్ర “అదుగో సార్! మేడంలా ఉన్నారు అని ఒక పాతిక, ముప్పై ఏళ్ళ వయసులా కనబడుతున్న చుడీదార్‌లో ఉన్న వ్యక్తిని చూపించాడు. లేదు జ్యోతిగారు పెద్దావిడ, ఈవిడ కాదు అనుకుంటుంటుండగా, ఆవిడ దగ్గరకు వచ్చి” ఉదయ్‌గారు బాగున్నారా? అని అడిగే సరికి నాకు మతిపోయింది. పట్టుకున్న బొకే కూడ ఇవ్వకుండా “మేడం! వెల్‌కమ్‌టు విశాఖపట్నం అంటూ గొణిగాను”. నాగేంద్ర “సార్‌ఫోటో” అనడంతో బొకే జ్యోతిమేడం చేకిచ్చి ఫోటో తీసుకున్నా... ఇవన్నీ ఎందుకు చెబుతున్నానంటే నిర్మలమైన మనసు, ఒకరికి సహాయపడదామనే సంకల్పం ఉన్న వారికి ఎటువంటి అలసట, ముదిమి దగ్గరకు రాదు. “ఇక్కడ ఒక్కసారి బలంగా సంకల్పిస్తే వచ్చే వయస్సు కూడా దగ్గరకు రాదు” అన్న కొమరం పులి సినిమాలో పవన్‌కళ్యాణ్ చెప్పిన డైలాగ్ గుర్తుకు వచ్చింది.

విజయనగరానికి ప్రయాణం :

విమానాశ్రయం నుండి మా ఇన్నోవాలో బయలుదేరాం. మేం బయలుదేరిన సంగతి అక్కడ కార్యక్రమాల ఏర్పాట్లు చేస్తున్న శశిగారికి ఫోన్‌చేసా. మేడం గారికి ఫోన్ ఇచ్చా... “శశిగారు మీరు తీసుకుంటున్న శ్రద్ధ, మరియు ప్రయత్నం చాలా ఆనందంగా ఉందని ఆయనతో మాట్లాడారు. మొదటిసారే మేడం గారిని చూసిన సంతృప్తి చాలా ఆనందం కలిగించింది.” ఉదయ్‌గారు మీరు ఫోటోల్లో ఉన్నట్లే ఉన్నారు. చాలా స్మార్ట్‌గా “మొదటి కాంప్లిమెంట్ ఇచ్చారు. నాగేంద్రని పరిచయం చేసాను. వాడి గురించి, వాడి లక్ష్యం గురించి అడిగారు. చాలా ప్రోత్సహించారు. తనతో పాటు పనిచేయడానికి అమెరికా వస్తావా? మంచి ఉద్యోగం ఇస్తానని అన్నారు. నా లక్ష్యం నెరవేర్చడానికి ఇక్కడే ఉంటానని సమాధానం చెప్పాడు. వెరీగుడ్ అంటూ.. డ్రైవర్ రమణతో “బాబూ నీ పేరు ఏమిటి? అని

తన వివరాలు అడిగి చాలా బాగా డ్రైవ్ చేస్తున్నావి అంటూ కాంప్లీమెంట్ ఇచ్చారు. విశాఖపట్నం నుండి విజయనగరం గంటకు పైగా సమయం పడుతుంది. ఇంతవరకు ఇండియాలో అనాథల గురించి తాను చేస్తున్న పనుల గురించి, డిల్లీ పర్యటనలో తాను పాల్గొన్న కార్యక్రమం గురించి చెప్పారు. చాలా మంది పేరు గురించి లేదా అనాథల పేరుతో ఎదుటివారి మనసుల్లో జాలి సానుభూతి కలిగించి వారి వద్ద విరాళాలు సేకరించి వాటిని తను స్వంత ప్రయోజనాల కొరకు, స్వంత డబ్బా కొరకు వాడుకోవడం నాకు బాగా తెలుసు. కాని ఈమె తన డబ్బుతో ఏ ప్రచారం కాని, ప్రయోజనం కాని ఆశించకుండా చేయడం చాలా అబ్బురమనిపించింది. "ఉదయ్‌గారు ఏమీ అనుకోకపోతే కొంచెం రెస్ట్ తీసుకుంటానని" అడిగారు. కాని అప్పటికే విజయనగరం దగ్గరకు వచ్చేసాం.

ఆర్ ఎండ్ బి గెస్ట్ హౌస్‌లో విశ్రాంతి :

అక్కడకు చేరుకునేసరికి అప్పటికే శశిభూషణ్‌గారు అన్ని ఏర్పాట్లు చేయించారు. జ్యోతిమేడం గారితో తోడుగా ఇంజనీరింగ్ కాలేజ్ ఆఫీస్‌లో పనిచేస్తున్న చెందిన సత్యా అనే అమ్మాయిని, ఇతర ఏర్పాట్ల కొరకు మా మూర్తిని ఉంచారు. శశిభూషణ్‌గారు విజయనగరం పార్లమెంట్ సభ్యురాలైన బొత్స ఝాన్సీలక్ష్మీ గారితో కలసి అనేక పర్యటనలు చేయడం వలన ఆవిడ బస చేసే చోట ప్రోటోకాల్ ఆఫీసర్‌గా మహిళలను ఉంచడం గమనించడంతో ఈ ఏర్పాట్లు చేసి ఉంటారని ఊహించాను. "మేడం గారు ఇక్కడ మీరు రెస్ట్ తీసుకొండి" అని చెప్పి మాకు కేటాయించిన మరో సూట్‌రూంలోకి వెళ్ళాం. మేడం కొంతసేపు రెస్ట్ తీసుకొని చక్కగా తయారయ్యారు. సత్య దగ్గరుండి అంతా చూసుకొంది. ఆకుపచ్చ చీర కట్టారు. చాలా గౌరవంగా, ఆప్యాయంగా తెలుగింటి ముత్తయిదువలా తయారయ్యారు. "సార్ మనతో కారులో వచ్చిన ఆవిడ ఈవిడేనా?" "మా నాగేంద్రకు సందేహం వచ్చింది. ఆవిడ ఆ విషయం గ్రహించింది రమణతో" ఏం రమణగారు! ఆవిడ ఈవిడ ఒకరేనా అని చూస్తున్నావా? "సరదాగా నవ్వుతూ అడిగారు అంతా కలసి డైనింగ్ రూంలో బ్రేక్ ఫాస్ట్ చేసాం. అక్కడ మాకు సహాయంగా ఉన్న అందరితో చాలా ఆప్యాయంగా మాట్లాడుతూ అందరితో ఫోటోలు తీసుకున్నారు. సత్య మరియు మూర్తి అయితే ఆవిడకు బాగా సన్నిహితం అయిపోయారు. ఈలోగా కాలేజ్ నుండి బయలుదేరమని కబురు వచ్చింది.

SITAM COLLEGE :

మేం కాలేజ్ దగ్గరకు వెళ్ళేసరికి శశిభూషణ్‌గారు, సత్య ఇంజనీరింగ్ కాలేజ్ ప్రిన్సిపాల్ డాక్టర్ నంబూరి నాగేశ్వరరావు గారు, సత్య డిగ్రీ కాలేజ& ప్రిన్సిపాల్ దేవమణి గారు ఎన్.సి,సి. కేడెట్స్ మంచి ఆహ్వానం పలికారు. ఎన్.సి.సి.కేడెట్స్ బొకే ఇచ్చి గౌరవ వందనంతో వారి ఆనవాయితీ ప్రకారం ప్రిన్సిపాల్ రూంకే తీసుకెళ్ళారు. అక్కడే మొదటిసారిగా శశిభూషణ్‌గారిని పరిచయం చేసా మా బావగారు మేడం అని. వెంటనే జ్యోతిగారు "శశి గారు మీకు చాలా శ్రమ తీసుకొని చేస్తున్నారు. I am very pleasant to meet you all అని వినయంగా అన్నారు. మరి మేం రూంలోనికి వెళ్తుండగా స్టూడెంట్స్ అంతా పై నుండి చాలా ఆత్రంగా చూస్తున్నారు. ఎందుకంటే శనివారం శశిభూషణ్ గారు లిమిటింగ్ బిలీఫ్స్ (limiting believes) అన్న అంశం మీద సెమినార్ నిర్వహించి జ్యోతిరెడ్డి గారి విజయగాథ వివరించి మూడవ తేదీన ఆమె మీ దగ్గరకు వస్తున్నారని చెప్పారట. అందుకే వాళ్ళంతా చాలా ఉత్సాహంతో ఉన్నారు.

Proff. Rajani గారితో పరిచయం :

ప్రిన్సిపాల్ గారి రూంలో ఆంధ్రా యూనివర్సిటీ దుర్గాబాయి దేశ్‌ముఖ్ సెంటర్ ఫర్ ఉమన్ స్టడీస్ డైరక్టర్ ప్రొఫెసర్ రజనీ మేడం జ్యోతి గారిని కలిసారు. ప్రొఫెసర్ రజనీ మేడం మహిళా సాధికారత కొరకు అనేక రకాలుగా కృషి చేస్తున్నారు. జ్యోతి మేడం గురించి శశిభూషణ్‌గారు చెప్పినప్పుడు ఈ సెమినార్ ఏర్పాటు చేయడంలో "దుర్గాబాయి దేశ్‌ముఖ్ సెంటర్ ఫర్ ఉమన్ స్టడీస్" కూడా సహకరిస్తుందని, ఎంతో ఆసక్తితో ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొనేందుకు తన స్టాఫ్‌తో బాటు వచ్చారు. ఆమె అందరినీ పరిచయం చేస్తుండా నేను శశిభూషణ్‌గారితో పాటుగా రూంలోనికి వచ్చాను. "Madam You created a sensation here, students are eager to meet you" అన్నాను. శశిభూషణ్‌గారు లేటవుతుంది సెమినార్ హల్ లోనికి వెళ్దామని చెప్పారు. మరలా ఎన్.సి.సి.కేడెట్స్ వారి ఆచారం ప్రకారం సెమినార్ హాల్ వరకు తీసుకెళ్ళారు. జ్యోతిరెడ్డి గారు హాల్‌లోనికి ప్రవేశించే సరికి విద్యార్థులంతా లేచి నిలబడి చాలా సేపు చప్పట్లు కొట్టారు. ఒక సినిమా హీరోని చూసినంతగా ఆనందపడ్డారు.

Begining of the meeting :

ఇంజనీరింగ్ కాలేజ్ ఇంగ్లీస్ ప్రొఫెసర్ నిర్మల మేడం అతిథులందరినీ వేదికపై ఆహ్వానించారు. అందరిలో చివరిగా అంతా ఉత్కంఠతో ఎదురుచూస్తుండగా జ్యోతి మేడం గారిని పిలిచారు. డిగ్రీ కాలేజ్ ప్రిన్సిపాల్ దేవమణి మేడం సభాధ్యక్షత వహించి కార్యక్రమం యొక్క విశిష్టత చెప్పి, జ్యోతి మేడం గురించి అందరికీ పరిచయం చేయమని నా చేతికి మైక్ అందించారు. ఎన్నో ప్రసంగాలు చేసిన నాకు మొదటిసారిగా ఒక కొత్త అనుభూతికి, ఒకరకమైన ఉద్వేగానికి లోనయ్యాను. ఒక ఐదు నిమిషాలు మాట్లాడి మైక్ జ్యోతిమేడం గారికి ఇద్దామని మొదలు పెట్టిన ప్రసంగం అనర్ఘళంగా ఇరవై నిమిషాలు పాటు జరిగింది. పిల్లలని అడిగా జ్యోతి మేడంని చూస్తున్నారా? కనబడుతున్నారా? దానికి ఇంజనీరింగ్ స్టూడెంట్స్ అంతా ముక్త కంఠంతో చూస్తున్నామని చెప్పారు. "మీరు నమ్మగలరా ఎంతో ప్రశాంతంగా, హుందాగా, విశ్వాసంగా ఉన్న ఈవిడ ఒకప్పుడు 1985 నుండి 1989 వరకు ఒక వ్యవసాయ కూలీగా పనిచేసారని" అడిగాను. మేడం నాకు ఫేస్‌బుక్‌లో ఎలా పరిచయం అయింది, ఆమె విజయగాథలు గురించి రాసే అవకాశం మాకు ఎలా వచ్చింది. ఆమె సమాజానికి ఏ రకమైన నిస్వార్థమైన సేవలు చేస్తున్నది వివరంగా తెలియచేస్తూ, ఆవిడ జీవితంలో ఎటువంటి సమస్యలకు ఎదుర్కొన్నారు, ఆవిడ ద్వారా ఈ కార్యక్రమం ఇక్కడ శశిభూషణ్‌గారు ఎంతో శ్రమతీసుకొని ఏర్పాటు చేసారు పిట్టకథలతో, జీవితంలో కష్టాలు ఎందుకు అవసరమో అని తెలియచేస్తు నేను రాసిన కవితలతో ఉద్వేగంతో ప్రసంగించాను. నేను ఇంతవరకు చేసిన ప్రసంగాలలో మంచి ఉత్సాహాన్ని ఇచ్చిన దానిలో ఇది ఒకటి అని చెప్పొచ్చు. నేను ప్రసంగించిన తరువాత ఇంజనీరింగ్ కళాశాల ప్రిన్సిపల్ నంబూరి నాగేశ్వరరావు గారు, ఉదయ్‌గారు! చాలా రోజుల తరువాత మంచి ఉద్వేగమైన ప్రసంగం విన్నానని నన్ను ప్రసంశించారు. మేడం మాట్లాడటానికి సరిపడా వేడి శ్రోతల్లో తయారైంది. మధ్యలో కొంత మంది అటూ ఇటూ తిరగడం కొంత ఇబ్బందిని, ఒక తపస్సు జరుగుతుంటే ఏదో అడ్డు వచ్చినట్లు ఫీల్ అయ్యానంటే నా ప్రసంగంలో ఎంత మునిగిపోయానో నాకు అర్థం అయింది. నా తర్వాత ఇంజనీరింగ్ కాలేజ్ ప్రిన్సిపాల్ డాక్టర్ నంబూరి నాగేశ్వరరావు మాట్లాడారు. ఆ తరువాత దేవమణి మేడం జ్యోతి గారిని ప్రసంగించేందుకు

పోడియం వద్దకు పిలిచారు. సభ అంతా నిశ్శబ్దం, ఉత్తేజం, అందరిలో తెలియని ఒక ఉద్వేగం...పోడియం దగ్గరకు నెమ్మదిగా వెళ్ళి, మైక్ తీసుకొని జ్యోతిమేడం తన ప్రసంగాన్ని మొదలుపెట్టారు.

జ్యోతిరెడ్డి మేడం ప్రసంగం :

మైక్ తీసుకొని సభలో ఉన్న వారందరినీ చూస్తూ పిల్లల ఆప్యాయతకు పరవశిమిచ్చిన మేడం వేదిక పైనున్న అతిథులందరినీ పలుకరించడంలో కొంచెం అటూ ఇటూ అయ్యారు. నాకైతే అర్థం అయింది మేడం తనముందున్న పిల్లలకు వారి జీవితాల గురించి వారికి ఎలా సన్నద్ధం చేయాలనే ఆలోచనలో ఉన్నారని, దాని నిమిత్తమై తన మనసంతా ఉంచారని. పిల్లలంతా తమ జీవితాన్ని మార్చబోయే ఆ ప్రసంగం గురించి ఎంతో ఆసక్తిగా ఎదురుచూస్తున్నారు....

వేదిక మీద ఉన్న అతిథులను, ముందున్న పెద్దలను గౌరవంగా సంబోధిస్తూ, విద్యార్థులను ప్రేమగా, ఆప్యాయంగా పలుకరిస్తూ తన ప్రసంగం ప్రారంభించారు జ్యోతిరెడ్డిగారు. మహిళలు, పురుషులు ఐక్యంగా సాగితేనే సమాజాభివృద్ధి జరుగుతుందని, ఇద్దరూ వేరు వేరు కాదని ప్రతీ స్త్రీ. పురుషుడు ఒకరి మీద ఒకరు ఆధారపడకుండా ఆర్థిక స్వతంత్రత కోసం కృషి చేయాలని కోరారు. అమెరికాలో యువత 18 సంవత్సరాలు దాటిన తర్వాత ఎవరిమీద ఆధారపడకుండా తమ జీవితాన్ని డిజైన్ చేసుకుంటారని కాని ఇక్కడ ఎంత వయస్సు వచ్చిన ఇంట్లో వారిపై ఆర్థికంగా ఆధారపడుతున్నారని చెప్పారు. భారతీయులు అమెరికాలో అన్ని రంగాలలో ముందంజ వేస్తున్నారన్నారు. భారతీయులు వారికన్నా తెలివైనవారని, కాని స్పష్టమైన లక్ష్యాలు లేకపోవడం వలన తగినంత అభివృద్ధి చెందలేకపోతున్నారని ఆవేదన వ్యక్తం చేసారు. హైదరాబాద్ అనూరాధ థియేటర్ వద్ద మధ్యాహ్నం సినిమా విడిచిపెట్టినపుడు తానూ చాలా సార్లు కారు ప్రక్కన ఆపి పరిశీలిస్తుంటానని, సినిమా చూసి వచ్చిన వారిలో తొంభై శాతం ఇరవై నుండి ముప్పై ఏళ్ళ మధ్య నుండి యువకులేనని అంటే సుమారు మూడు గంటల సమయం వృథా చేసుకుంటున్నారని ఆవేదన వ్యక్తం చేసారు. తాను తన జీవితంలో సమస్యలని ఎలా అధిగమించానో తెలియచేస్తూ... "ఇక్కడ జ్యోతిరెడ్డి ఏదో సాధించింది అనే విషయం ఒక

సబ్జెక్ట్ మాత్రమే... అది ఏమీ గొప్ప విషయం కాదు. కాని ఇక్కడ మీరు తెలుసుకోవలసింది ఏమిటంటే అసాధ్యం అనే మాట లేదు. మీ మనస్సుల్లోంచి ఆసాధ్యం అనే మాటను తీసివేయండి. పెద్ద పెద్ద లక్ష్యాలు ఏర్పరుచుకోండి" అని ఎంతో వినయంగా తెలిపారు.

ఒక విద్యార్థిని లేచి మీ పిల్లలను అమెరికాలోనే ఎందుకు ఉంచారు? ఇక్కడే ఉంచవచ్చు కదా కొంత అమాయకంగా ప్రశ్నించింది. దానికి జ్యోతిరెడ్డిగారు ఏ మాత్రం చిరాకుపడకుండా వారిని ఇంటర్మీడియట్ వరకు హైదరాబాద్‌లోనే ఉంచాను. ఇంజనీరింగ్ వారి పేరు మీద లోన్ తీసుకొని అమెరికాలో చదివించాను. ఇప్పుడు ఉద్యోగం చేస్తూ ఆ లోన్ వారు అక్కడ చెల్లిస్తున్నారు. ఇద్దరికీ పెళ్ళిళ్ళు కూడా చేసాను. వారి భర్తలు అమెరికాలో ఉంటున్నారు కాబట్టి వారు ఎక్కడ ఉండాలో అది వారి ఇష్టం. ఎవరి జీవితాల్లో ఇతరుల ప్రమేయం ఉండకూడదన్నదే నా సిద్ధాంతం అన్నప్పుడు నా నిర్ణయం వాళ్ళపై ఎలా రుద్దుతాను. ఎవరైనా సరే మీ ఇష్టానికి, లక్ష్యానికి, నిర్ణయాలకు విభిన్నంగా చేయమన్నప్పుడు మీరు విభేదించాలి. లేకపోతే జీవితమంతా బాధపడాల్సి ఉంటుందని సమాధానం చెప్పారు. గంటా ఇరవై నిమిషాలు పాటుగా విద్యార్థులు అడిగిన అనేక ప్రశ్నలకు సమాధానాలు చెబుతూ, తన జీవితంలోని సంఘటనలను ఆసక్తిగా తెలిపి. పిల్లల్లో ఆత్మవిశ్వాసం కల్పించారు.

ప్రొఫెసర్ రజనీ మేడం ప్రసంగం :

సత్య ఇంజనీరింగ్ కాలేజ్‌తో పాటుగా ఈ కార్యక్రమాన్ని ఏర్పాటు చేసిన దుర్గాభాయ్ దేశ్‌ముఖ్ సెంటర్ ఫర్ ఉమెన్ స్టడీస్ డైరక్టర్ ఈ కార్యక్రమంలో ఎంతో ఆసక్తిగా పాల్గొన్నారు. జ్యోతిమేడం గారి గురించి శశిభూషణ్‌గారు మొదట చెప్పినప్పుడు ఈ కార్యక్రమం ఆంధ్రా యూనివర్సిటీలోని తమ సెంటర్ నిర్వహించాలని ఆసక్తి చూపారు. తర్వాత ఉమ్మడి నిర్వహణలో సత్యాఇంజనీరింగ్ కాలేజ్‌లో కార్యక్రమం ఏర్పాటుచేయడంలో ఎంతో శ్రద్ధ చూపారు. సమయాభావం అవడం వలన క్లుప్తంగా ప్రసంగిస్తూ జ్యోతిగారు స్త్రీ ఆర్థిక స్వాలంబనకు ఆత్మవిశ్వాసంతో ఎంతో కృషి చేసారని **కర్మయోగి** అనే మాట ఆవిడకు సరిపోతుందని తెలిపారు.

రజనీ మేడం అనంతరం ప్రసంగించిన సత్య విద్యాసంస్థల సెక్రటరీ మరియు ప్రముఖ వ్యక్తిత్వ వికాస శిక్షకులు శశిభూషణ్‌రావు మాట్లాడుతూ విజయం అన్న పదానికి సరియైన అర్థం జ్యోతిరెడ్డి గారని ఆమె విజయగాథ అందరికీ స్ఫూర్తి కలిగించాలని ఒక పుస్తకరూపంలో తామిద్దరం తీసుకవచ్చామని తెలిపారు.

డిగ్రీ ప్రిన్సిపాల్ దేవమణి మేడం కార్యక్రమాన్ని ఎంతో విజయవంతంగా అధ్యక్షత వహించి ఆద్యంతం ఎంతో ఆత్మవిశ్వాసంతో సభను నడిపించారు. ఉమన్ ఎంపవర్ మెంట్ సెమినార్ కాబట్టి ఈ ముగ్గురు మహిళలు స్త్రీ సాధికారతకు సాకారంగా అనిపించారు.

తర్వాత శశిభూషణ్‌రావుగారు, నేను రచించిన **NO CONDITION IS PERMANENT** అనే పుస్తకావిష్కరణ జ్యోతి మేడం చేతులమీదుగా జరిగింది. తదనంతరం జ్యోతిరెడ్డి గారిని అంతా ఘనంగా సన్మానించారు. విద్యార్థులు మేడం నుండి ఆటోగ్రాఫ్ తీసుకోడానికి ఎగబడ్డారు. కాలేజ్ నుండి మధ్యాహ్నం గాయత్రి కళాశాలలో మరో సెమినార్ ఉంది కాబట్టి లంచ్ కొరకు ఆర్ & బి గెస్ట్‌హౌస్‌కి మా వాహనాలు బయలుదేరాయి.

గెస్ట్‌హౌస్‌కి చేరుకునేసరికి కాలేజ్ స్టాఫ్ అంతా అన్ని ఏర్పాట్లతో సిద్ధంగా ఉన్నారు. అందరితో చక్కగా మాట్లాడుతూ పలకరించారు జ్యోతిమేడం. ఎం.పి. ఝాన్సీలక్ష్మీ గారి పి.ఎ. అప్పలరాజు జ్యోతి మేడం గారి ప్రసంగం విని ముగ్ధుడైపోయాడు. మేడం మీరంటే నాకు ఆరాధన అని చెప్పేసాడు. జ్యోతిగారు సరదాగా తీసుకున్నారు. అంతా తింటున్నారా లేదా అని అడుగుతూ అందరినీ అభిమానంగా చూస్తున్న ఆమె ఔదార్యానికి అంతా ముగ్ధులయ్యారు. ఈ లోగా శశిభూషణరావుగారికి గాయత్రి కాలేజ్ నుండి వరుసగా ఫోన్స్ వస్తున్నాయి. మనం త్వరగా బయలుదేరాలని గుర్తుచేసారు, అక్కడ కార్యక్రమాన్ని ఆయనే ఏర్పాటుచేసారు కాబట్టి అందరినీ ఆయనే చాలా చాకచక్యంగా సమన్వయపరుస్తున్నారు. జ్యోతి మేడం అందరితో గెస్ట్‌హౌస్ ఆవరణలో ఫోటోలు తీసుకున్నారు. ఎం.పి. ఝాన్సీలక్ష్మీ గారి పి.ఎ. అప్పలరాజు, మా రథసారథులు రమణ, వర్మ, సత్య, మూర్తి, ఫోటోగ్రాఫర్ కూడా తమ ఫోటోల్ని ఆమెతో ఎంతో ఆసక్తితో తీసుకున్నారు. మాతో మొదటి నుండి చివర వరకు అనుసరిసున్న మా నాగేంద్రను అయితే ఎంతో అభిమానంగా భుజంమీద చెయ్యి వేసి ఫోటో తీసుకున్నారు. పెద్ద చిన్న, అనే బేధం లేకుండా అందరినీ ప్రేమించే అమ్మ

గుణం ఆమెలో ఉంది అని చెప్పడానికి. ఈ సంఘటన చాలు అనిపించింది. గెస్ట్‌హౌస్ నుంచి గాయత్రి కాలేజ్ వరకు సుమారు నలభై నిమిషాల ప్రయాణం. కారులో శశిభూషణ్‌రావు గారు ఆమె మాట్లాడుతుండగా నేనయితే చిన్న కునుకుతీసాను. ఇంతలో కాలేజ్‌కి సమీపించాం.

గాయత్రి విద్యాపరిషత్ ఇంజనీరింగ్ కాలేజ్ :

మేం గాయత్రి కాలేజ్ చేరుకునేసరికి ఇంచుమించు నాలుగయింది. చాలా కాలేజ్ బస్సులు వెళ్ళిపోతున్నాయి. స్టూడెంట్స్ ఉంటారా అనే సందేహం కూడా కలిగింది. మా గురించి ప్రిన్సిపాల్ స్టాఫ్ అంతా ఎదురుచూస్తున్నారు. ఆలస్యం చేయకుండా నేరుగా సెమినార్ హాల్ లోనికి వెళ్ళాం. అక్కడ మేం రాకముందే జ్యోతిమేడం గురించి శశిభూషణ్‌గారు తయారుచేసిన పవర్‌పాయింట్ పెద్ద స్క్రీన్‌పై వేస్తున్నారు. రూం అంతా కిక్కిరిసి ఉంది. సుమారు ఐదు వందలమంది విద్యార్థులకన్నా ఎక్కువ ఉండొచ్చు. జ్యోతిమేడం గారి గురించి పరిచయం చెయ్యమని నన్ను పిలిచారు. పది నిమిషాల పాటుగా ఆవిడ గురించి చెప్పిన ప్రతీ విషయాన్ని అంతా చాలా ఆసక్తితో విన్నారు. మేడం గారికి మైక్ అప్పచెప్పి ముందు వరుసలో కూర్చున్నాను. ఉదయం చెప్పిన దానికన్నా ఎక్కువ విషయాలు ఐదున్నర వరకు ఏకబిగిన ఎక్కడా బోరు కొట్టించకుండా వారిలో ఆసక్తి రేకెత్తిస్తూ తన జీవితంలో పాటించిన సూత్రాలను, యువత పాటించవలసిన విలువల గురించి చెప్పారు.

ఎవ్వరిమీద ఆధారపడే మనస్తత్వాన్ని కలిగియుండొద్దని, పాతిక సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చేసరికి బ్యాంక్ అకౌంట్‌లో లక్షరూపాయల బాలెన్స్ ఉండాలని మాట ఇవ్వాలని అడిగితే ఇంచుమించు అందరూ చెయ్యెత్తి స్పందన తెలియచేసారు. ఆవిడ మాటలు వారిపై మంత్రంలా పనిచేసాయంటే ఏమాత్రం అతిశయోక్తి కాదు. కార్యక్రమం అయిన తర్వాత క్రిందకు వచ్చాం. ప్రిన్సిపాల్ గారు వచ్చి కాలేజి అయిపోయే సమయంలో ఇంతసేపు విన్నారంటే మీ ప్రసంగం ఎంత బాగుందో చెప్పనవసరం లేదన్నారు. మాకు ఫ్లైట్‌కి టైం దగ్గరవుతుండటంతో ఎయిర్ ఫోర్ట్‌కి బయలుదేరాం.

ఎయిర్‌ఫోర్ట్‌లో ప్రముఖులతో సంభాషణ :

విజయనగరం వచ్చినప్పటికి పార్లమెంట్ సభ్యురాలు, శశిభూషణరావు గారి సోదరి,

నాకు ఒదిన అయిన డాక్టర్ ఝాన్సీలక్ష్మిగారిని కలవకుండా వెళ్ళిపోతున్నందుకు బాధయితే నాకు కొంచెం ఉంది. ఈలోగా మధ్యలోనే దిగి తన కారులోకి వెళ్ళిపోయిన శశి గారి నుండి మెసేజ్ వచ్చింది. ఎయిర్‌పోర్ట్‌కి ఝాన్సీ మేడం వస్తున్నారని, ఎయిర్‌పోర్ట్‌కి చేరుకొని ముందు చెక్ ఇన్ అయ్యే సరికి పార్లమెంట్ సభ్యురాలు ఝాన్సీ మేడంలోనికి వచ్చారు. వచ్చీ రావడంతో జ్యోతిగారిని ఎంతో అభిమానంగా అప్యాయంగా పలుకరించి వి.ఐ.పి. లాంజ్‌లోనికి తీసుకెళ్ళి ఎన్నో విషయాలు మాట్లాడారు. "మీ గురించి శశి, ఉదయ్ చెబుతుంటారు. మీ జీవితం ఎంతో మందికి ఆదర్శం కావాలి అని ఆమెను ప్రశంసించారు. ఈలోగా వి.ఐ.పి. లాంజ్‌లోనికి మా వైజాగ్ జిల్లా కలెక్టర్ లవ్ అగర్వాల్ వచ్చారు. ఝాన్సీ మేడం కలెక్టర్ గారిని జ్యోతిగారికి పరిచయం చేసారు. ఎంతో మంచి ఐ.ఎ.ఎస్. ఆఫీసర్‌గా పేరుగాంచిన లవ్ అగర్వాల్ జ్యోతిగారిని అభినందించి అనాథల కోసం ఆమె చేస్తున్న కృషిని మెచ్చుకున్నారు.

ఝాన్సీ మేడం జ్యోతిగారిని "అమెరికా ఎప్పుడు వెళ్ళున్నారు? ఈలోగా సమయం ఉంటే మనం ఒకసారి కలిసి అనాథల గుర్తింపు కోసం చేయవలసిన చట్టాల గురించి మాట్లాడుదాం" అని అన్నారు. తాను కూడా పార్లమెంట్‌లో అనాథల గురించి ప్రశ్నించానని రానున్న సమావేశలలో బిల్లు ప్రవేశ పెట్టడానికి మిగిలిన వారితో చర్చిస్తానని హామీ ఇచ్చారు. అక్కడే జ్యోతిగారి జీవితం గురించి మేం రాసిన **no condition is permanent** పుస్తకాన్ని ఝాన్సీ మేడం ఆవిష్కరించి లవ్ అగర్వాల్ గారికి అక్కడే ఉన్న భీమిలి శాసనసభ్యుడు అవంతీ శ్రీనివాస్ గారికి కాపీలు ఇచ్చారు. అవి చూసిన తర్వాత వారిలో జ్యోతిగారి పట్ల గౌరవం పెరగడం గమనించాను. పుస్తకంలో మొదటి రెండు పేజీలు చదివిన భీమిలి శాసనసభ్యుడు అవంతీ శ్రీనివాస్ గారు ఎంతో ఉద్వేగం పొంది జ్యోతిగారిని అభినందిస్తూ మీరు మా సంస్థలలో ఉన్న విద్యార్థులను ఉద్దేశించి తప్పనిసరిగా ప్రసంగించాలని ఆహ్వానించారు. ఈలోగా ఫ్లైట్ చివరి అనౌన్స్ మెంట్ ఇవ్వడంతో అంతా టెర్మినల్ వైపు బయలుదేరాం. జ్యోతిమేడం చివరిసారిగా ఉదయ్‌గారు ఇక ఉంటానండి అని సెలవు తీసుకొని ఝాన్సీ మేడం గారితో కలసి టెర్మినల్ వైపు నడిచారు.

ఉదయం ఎనిమిదిగంటల నుండి సాయంత్రం ఎనిమిది గంటల వరకు సుమారు పన్నెండు గంటల సమయం ఆమెను దగ్గరగా పరిశీలించిన తర్వాత ఇంత వరకు ఆమె గురించి రాసింది చాలా తక్కువ అనిపించింది. అందరితో చిన్నా పెద్దా అనకుండా అభిమానంగా ఉన్న ఆవిడ పెద్దమనసుకి అంతా ఇప్పటికీ గొప్పగా చెప్పకుంటున్నారు. మా డ్రైవర్లు రమణగాని, వర్మగాని, నాగేంద్ర గాని, ఎయిర్‌పోర్ట్‌లో ఆమెకు సెండ్ ఆఫ్ ఇవ్వడానికి వచ్చిన నా స్టూడెంట్స్ మహేంద్ర రెడ్డి, జగదీశ్ అందరిలో ఆమె ఒక మంచి గౌరవ స్థానం పొందారు. ఆవిడ అనాథలకోసం చేయాలనుకున్న కృషి ఫలప్రదం కావాలని, ఆవిడ సమస్యలను ఎదుర్కొన్న తీరు ఎందరికో మార్గదర్శకం కావాలని, ప్రేరణ కలిగించాలని, తరువాత ముద్రణతో ఈ పుస్తకంలో మరిన్ని విషయాలు తెలియచేయాలని బరువైన గుండెతో, ఒక మంచి పనిచేసాననే, ఆత్మ సంతృప్తితో, ఒక మంచి వ్యక్తి గురించి మరికొంతమందికి తెలియచేయగలిగామనే గర్వంతో కారెక్కాను.

ఫేస్ బుక్‌లో జ్యోతిరెడ్డి గారి జీవిత నేపథ్యంలో రాసిన కథలు

1. ఒక్క ఛాన్స్ ప్లీజ్

CSAMERICA కంపెనీలో **Recruitment Authority** గా బాధ్యతలు చేపట్టాక ఒక్క క్షణం కూడా తీరిక ఉండటం లేదు జ్యోతికి. మొదటి నుండి ఇంగ్లీష్ మీడియంలో చదవలేదు తను, అంతే కాదు చదివిన ఉన్నతచదువంతా దూరవిద్యలో చదవడం వలన ఇంగ్లీష్‌లో బాగా ఇబ్బంది అవుతుంది. కాని చాలా పట్టుదలతో కృషి చేస్తూ మెరుగుపరుచుకుంది. ఆఫీస్‌లో ఖాళీ ఉన్న సమయంలో బైబిల్ చదవడం మొదలుపెట్టింది. బైబిల్‌ను ఆఫీస్‌లో జాయిన్ మొదటి రోజు తన కొలీగ్ ఇచ్చాడు. బహుశా తనని ఒక క్రిష్టియన్‌గా భావించాడో ఏమో.. అతను బాధపడతాడని ఏమీ అనకుండా థాంక్స్ చెబుతూ తీసుకుంది. ఒకసారి ఖాళీగా ఉన్నప్పుడు తీసి చదవడం మొదలుపెట్టింది. తనకి మొదటినుండి సెక్యులర్ భావాలు కలిగి ఉంది. బైబిల్ చదువుతూ వాక్యాల నిర్మాణం, కఠిన పదాలు గుర్తించడం మొదలుపెట్టింది. ఇంతకు ముందు వచ్చిన ఈ మెయిల్స్ బాగా పరిశీలించడం అందులో ఉండే వాక్యాలు పరిశీలించడం చేయడం వలన చాలా తక్కువ సమయంలోనే ఇంగ్లీష్ భాషపై మంచి పట్టు సంపాదించింది.

హెడ్ ఆఫీస్ నుండి మెయిల్ వచ్చింది కొత్తగా మరికొంతమందిని రిక్రూట్ చేయమని, దానికి తగ్గట్టుగా అడ్వర్టైజ్ చేయడం, మెయిల్స్ పంపడం జరిగింది. వచ్చిన మెయిల్స్‌కి, రిఫరెన్స్‌కి రిప్లై ఇచ్చి వారిలో మంచి అకడమిక్ రికార్డ్ ఉన్న వాళ్ళకి ఇంటర్వ్యూకి రమ్మని సమాధానం పంపింది. ఈలోగా సుధాకర్ నుండి ఫోన్ వచ్చింది. సాహసోపేతమైన నిర్ణయాలు తీసుకొని తమ జీవితాలను మెరుగుపరుచుకోడానికి ప్రయత్నించే వారికి భగవంతుడు ఎవరో ఒకరి రూపంలో సహాయం చేస్తాడట. బహుశా సుధాకర్ కూడా అలాగే తనకి పరిచయం అయ్యాడు. పరిచయం అయిన మొదటి రోజే "మేడం" అంటూ చాలా ఆప్యాయంగా మాట్లాడం మొదలుపెట్టాడు. అప్పటికి తను న్యూజెర్సీలో ఉన్న

'మూవీటైం' వీడియో షాప్‌లో సేల్స్ పర్సన్‌గా పనిచేస్తుంది. తాను వాళ్ళ ఊర్లో టీచర్‌గా పనిచేస్తున్నప్పుడు తనని చాలా సార్లు చూసాడట. తన పట్ల ఎంతో గొప్పగా విన్నాడట. అమెరికాలో తనని చూసి చాలా ఆశ్చర్యపోయాడు.

సుధాకర్ వాళ్ళ అన్నయ్య **CSAMERICA** కంపెనీ నడుపుతున్నాడు. సుధాకర్ చెప్పడం వలన రిక్రూట్మెంట్ అథారిటీగా తగిన శిక్షణ కూడా ఇచ్చి ఈ అఫీస్‌లో నియమించారు. తను ఇక్కడ సెటిల్ అవడానికి సుధాకర్ బాగా సహాయం చేశాడు. అంతే కాకుండా ఎప్పటికప్పుడు ఫోన్ చేస్తూ ప్రోత్సాహం కూడా ఇస్తుండేవాడు. ఫోన్ మాట్లాడాక మరుచటి రోజు ఇంటర్వ్యూ నిర్వహించడానికి తగిన ఏర్పాట్లు చేయడంలో మునిగిపోయింది. హెడ్ ఆఫీస్ నుండి వచ్చే వాళ్ళకి కావల్సిన **ACCOMMODATION,** ఇంటర్వ్యూ నిర్వహించడానికి కావల్సిన సదుపాయాలు చేయడం మొదలుపెట్టింది.

*** *** *** ***

వేసవి దగ్గరవడం వలన సాయంత్రం ఆరు అవుతున్నా ఇంకా చీకటి పడలేదు. క్రుంగిపోతున్న సూర్యుడ్ని చూసి నిరాశగా నవ్వుకుంది జ్యోతి. చీకటి కమ్ముకొస్తున్నా ఉదయాన్నే నా వెలుగులతో ఈ చీకటిని పారదోలుతా అన్నట్లు ఆత్మవిశ్వాసంతో పడమట పడక వైపు విశ్రాంతికి వెళుతున్నట్టు నిదానంగా సూర్యుడు అస్తమిస్తున్నాడు. తన జీవితంలో ఈ చీకటి పోయి వెలుగు ఎప్పుడొస్తుందా అనుకుంది. ఈ పొలంలో పనిచేస్తూ జీవిస్తే పూట గడుస్తుందేమో కాని ఏ మాత్రం మార్పు రావాడానికి అవకాశం లేదు. అలా అని తను చదివింది పదవతరగతే, దాంతో చేసేదేముంది. ఒక్కోసారి ఇవన్నీ ఆలోచిస్తుంటే నిద్రగూడా సరిగా పట్టడం లేదు. ఆ నీరసంతో పొలంలో పనిచేయడం కూడా కష్టంగా ఉంది. రోజుకి ఐదు, పది రూపాయల కూలి డబ్బులుకోసం పనిచేయాల్సి వస్తుంది. కాని ఏదో ఒక రోజు ఈ జీవితం మార్చుకొనే అవకాశం వస్తుందనే గంపడాశ మాత్రం తనలో ఉంది. చేతిలో ఉన్న పనిని ప్రేమిస్తూ ఉంటే ప్రేమించే పని అదే వస్తుంది అని మనస్సులో స్థిరంగా అనుకుంది. ఈలోగా పొలంపనులు పూర్తిచేసుకొని సాయంత్రం అవుతుంది కాబట్టి ఇంటికి బయలుదేరింది. దార్లో సావిత్రి వేరే ఆవిడతో వస్తూ ఎదురయింది. "ఇదిగోనమ్మా ఈవిడైతే నీకు అన్ని విషయాలు చెబుతాది." "ఇదిగో జ్యోతి ఈవిడ ఏదో అడుగుతుంది,

నీకు జర తెలిస్తే చెప్పు" అంటూ సావిత్రి ఆవిడకి జ్యోతిని పరిచయం చేసింది. "చూడమ్మా నాకు కొన్ని సమాధానాలు కావాలి అలా అని నిన్ను నేనేమీ పరేషాన్ చేయను." అంటూ ఆవిడ పరిచయం చేసుకుంది. తన పేరు అమృత అని, నెహ్రూ యువక కేంద్రంలో మండల శిక్షణ ప్రేరక్‌గా పనిచేస్తుందని చెప్పింది.

అమృతని తనకి పరిచయం చేసి సావిత్రి వెళ్ళిపోయింది. ఇంటికొస్తూ అమృతగారితో మాటలు మొదలుపెట్టింది జ్యోతి. "ఏ విషయాలు కావాలండి. ఈ ఊర్లో చెప్పకోతగ్గ విషయాలు ఏముంటాయి. పోరగాళ్ళకి సరైన ఇస్కూల్ లేదు. పెద్దోళ్ళకి చదువా? సామా? నష్టమైనా, లాభమైన వ్యవసాయం చేయడమే గదా మాకు తెలిసింది." దాని గురించే నేను వచ్చింది. అమృత చెప్పడం ప్రారంభించింది. తను నెహ్రూ యువక కేంద్రంలో మండల్ శిక్షణా ప్రేరక్‌గా పనిచేస్తుందని, మైలారం గ్రామంలో తాము ఒక వయోజన విద్యా కేంద్రం మొదలపెట్టబోతున్నామని దానికి సంబంధించిన వివరాలు అన్నింటికన్నా ముఖ్యంగా ఆ క్రేందంలో వాలంటీర్‌గా పనిచేసేందుకు వెనుకబడిన కులాలకు చెందిన మహిళ ఎవరైనా ఉంటే వారి వివరాలు కావాలని అడిగింది. "చాలా మంచి విషయమే మేడం కాని ఇక్కడ రోజంతా పనిచేసే సాయంత్రం చదువుకోడానికి రమ్మంటే జర కష్టమే. సమజాయిస్తే గాని షురు చేయడం కష్టం. అంతకన్నా ముష్కిల్ విషయం మీరు కావాలనుకున్న చదువుకున్న ఆవిడ ఇక్కడ దొరకడం కష్టం. యాదవ్ గారి కోడలుందంటే, కొంత చదువుకుంది గాని ప్రస్తుతం నెలలు తాను రావడం కష్టం. ఇంకా నా యాద్‌లో ఎవరూ లేరు" తనకు తెలిసిన విషయాలు గడ గడ చెప్పింది. అన్నింటిని ఆసక్తితో వింటున్న అమృత అదే అసలు విషయం. ఎంత మందిని ఇక్కడ చదవించవచ్చు అన్న దానికి సంబంధించిన వివరాలు మా కేంద్రం వారు ముందే సేకరించారు. నీ దగ్గర రావడానికి అసలు కారణం కూడా అదే. నీవు పదవతరగతి వరుకు చదివావు కదా. కేంద్రం వాళ్ళు కొంత శిక్షణ ఇస్తారు. నెలకి 120 రూపాయలు స్టయిఫండ్ ఉంటుంది. 50 రూపాయల వరకు ఇతర ఖర్చులకి ఇస్తారు. రోజు సాయంత్రం గంట పెద్దోళ్ళని వయోజన విద్యకై ఉత్సాహ పరచి రాయడం చదవడం నేర్పించాలి. "అసలు విషయం చల్లగా చెప్పింది." కాని వెనుకబడిన కులాలకు కేటాయించిన ఈ పోస్టు ఎవరూ లేరు కాబట్టి నీకు ఇప్పించమని నేను మా వాళ్ళకు నచ్చ చెప్పాలి. నీ

గురించి విన్నాను స్వయంగా చూస్తున్నాను కాబట్టి. నీవైతే బాగా చేయగలవని నా నమ్మకం. నీవు మీ వాళ్ళతో మాట్లాడి రేపు సోమవారం కల్లా చెప్పు టైమవుతుందంటూ వెళ్ళిపోయింది అమృత.

ఒక్కసారిగా తాను ఏ మాత్రం ఊహించని పరిణామాలకి కొంచెం ఆశ్చర్యం అనిపించింది. ఇంట్లో ఈ విషయం చెబితే ఎంత గలాటా అవుతాదో తెలుసు. సంగారెడ్డికి సముజాయించినా అత్తమ్మ అసలు ఒప్పకోదు. కాని ఇద్దరు పిల్లలకి పాల ఖర్చుకి తడుముకోవలసిన పని ఉండదు. సరే, ఏదైతే అదే అయింది. ఏం చెయ్యాలా అని ఆలోచిస్తూ ఉండగా ఇంతలో ఇల్లు వచ్చింది.

***   ***   ***   ***

సాయంత్రం అవుతుంది. ఆఫీస్‌లో ఉన్న వాళ్ళంతా వెళ్ళిపోతున్నారు. మరుసటి రోజు ఇంటర్వ్యూ చేయడానికి హెడ్ ఆఫీస్ నుండి వచ్చిన ఇద్దరికీ గెస్ట్‌హౌస్‌లో బస ఏర్పాటు చేయించి వారికి తగిన ఏర్పాట్లకోసం చేసింది. మరుసటి రోజు హాజరయ్యే కాండిడేట్ల వివరాలు అన్నీ ఫైల్‌లో పెట్టి డెస్క్ లాక్ చేయబోతుండగా ఒక అబ్బాయి చాలా గాభరగా వచ్చాడు. "హమ్మయ్య! ఉన్నారా మేడం. అంతా వెళ్ళిపోయి ఉంటారేమోనని చాలా కంగారు పడ్డాను. మేడం ఒక్కక్షణం నేను చెప్పింది కొంచెం వినండి అంటూ తెలుగులో మాట్లాడటం మొదలుపెట్టాడు. చాలా రోజుల తర్వాత తెలుగు వాళ్ళని కలవడం చాలా ఆనందమనిపించినా ఆ సమయంలో ఎవరూ లేనపుడూ ఎవరో ఇలా రావడం ఇబ్బంది అనిపించింది. "ఆఫీస్ అవర్స్ అయిపోయాయి రేపు రండి మీతో మాట్లాడతాను" లేవబోయింది జ్యోతి.

"లేదు మేడం. రేపైతే మీరు నాకు ఏ సహాయం చేయలేరు" అంటూ తన గురించి చెప్పడం మొదలుపెట్టాడు. తాను విజయవాడ దగ్గర ఓ పల్లెటూరి నుండి వచ్చాడట. అమెరికాలో జాబ్ అని ఒక సాఫ్ట్‌వేర్ కంపెనీ ఆశ పెడితే ఉన్న పొలం అమ్మి తన తల్లిదండ్రులు పంపించారట. తీరా ఇక్కడకు వచ్చాక కేవలం విజిటింగ్ వీసా చేతిలో పెట్టి తప్పించుకున్నారట. మరో వారం రోజుల్లో వీసా పూర్తవుతుంది. జాబ్ దొరికితే వీసాని మార్చుకోవచ్చు. ఎక్కడా జాబ్ దొరకడం లేదు. తమ కంపెనీకి ఉద్యోగం కోసం అప్లై

చేశాడట. మరుసటి రోజే ఇంటర్వ్యూ కాని తనకి ఏ మెయిల్ రాలేదని చెప్పి, "నాకు తెలుసు మేడం మీకు కావల్సిన ప్రాజెక్ట్‌కి సంబంధించి నాకు అర్హతలు లేవు. నా టెస్టిమోనియల్స్ కూడా సరైన సపోర్టింగ్‌గా లేవు. మీరు తెలుగు వారని తెలిసింది. నాకు ఇంటర్వ్యూ వరకు పంపించండి. అక్కడ నేను రుజువు చేసుకుంటాను" చాలా బ్రతిమలాడటం మొదలుపెట్టాడు.

"చూడు బాబు. నీ సమస్య నేను అర్థం చేసుకోగలను. కాని నేను ఇక్కడ కేవలం ఫెసిలిటేటర్‌ని మాత్రమే. నేను ఈ కంపెనీలో ఈ మధ్యే వచ్చాను. నాకు అంత అవకాశం లేదు. అయినా హెడ్ ఆఫీస్ వారు అడిగిన అర్హతలున్న వారికే మెయిల్ ఇచ్చాము. ఆ అర్హతలు లేకుండా ఇంటర్వ్యూకి పిలిస్తే నాకు ఇబ్బంది. ఈ విషయంలో నీకు ఏ మాత్రం సహాయం చేయలేను. సారీ." అంటూ లేవబోయింది.

"మేడం. నాకు ఇంటర్వ్యూ వరకు అవకాశం ఇవ్వండి. అదీ అందరికంటే చివర్లో. మీరు అనుకున్న, సరిపోయిన వాళ్ళు రాకపోతేనే నాకు చివరి అవకాశం ఇవ్వండి. ఒక్కచాన్స్ ప్లీజ్.... మేడం," చాలా ఆత్మవిశ్వాసంతో చెబుతున్నాడు.

జ్యోతి ఆ అబ్బాయి ఆత్మవిశ్వాసం, నమ్మకం చూసి నివ్వెరపోయింది. ఇంటర్వ్యూ వరకు వెళితే తాను అందరి కన్నా బాగా చేయగలను అని అంత నమ్మకంతో చెబుతుంటే చాలా ఆశ్చర్యపోయింది.

"మేడం, ఒక్క చాన్స్ ప్లీజ్.... ఒక్క చాన్స్ ....

**** **** ****

హనుమకొండలో బస్సు దిగి భర్త సంగారెడ్డితో పాటు అమృత మేడం చెప్పిన ఆఫీస్‌కి బయలుదేరింది జ్యోతి. గత రెండు రోజులుగా ఇంట్లో జరిగిన యాగీ తలచుకుంటుంటే మనసు చాలా బాధపడుతుంది. 'రాత్రి స్కూల్' గురించి చెప్పేసరికి అంతా బాగా కేకలేశారు. భర్తకి సంజాయించి రోజుకి గంట చెబితే చాలని ఊర్లోనే కాబట్టి పిల్లలకి ఉపయోగపడుతుందని చెప్పడంతో ఆయన ఒప్పుకున్నాడు. జ్యోతి ఒక్కసారి నిర్ణయించుకుంటే ఎలాగైనా సాధించగలదు. ఏ విషయమైనే అంతే చెప్పే విధానం సరిగా ఉండాలి దానికి తగ్గ లాజిక్ ఉండాలి ఎలాంటి వారైనా ఆ లాజిక్‌కి ఒప్పుకుంటారు. అలా

కాకుండా నా మాట నెగ్గాలి, మీరెవరు అడ్డు చెప్పడానికి అంటూ మాట్లాడితే నలుగురిలో చెడ్డవడమే కాకుండా మన మాట కూడ చెల్లదు. భయపెట్టి, అరచి కేకలేయడం వలన పనులేవీ జరగవు. తాను ఎందుకు చేయాలనుకుంటుందో సరిగా వివరించేసరికి అంతా మెత్త పడ్డారు. వాళ్ళ వాదన నిజమే. పెద్దింటి పిల్లని బయటకు పంపించాలంటే ఎవరు ఇష్టపడతారు. గతం గొప్పలకన్నా రేపటి ఆశలు నెరవేర్చుకోవడం ముఖ్యం. ఈ లోగా తమ గురించి ఎదురుచూస్తున్న అమృత ఎదురు వచ్చింది.

ఇంటర్వ్యూ చేస్తున్న ఆఫీసర్ మంచాయనలాగే ఉన్నాడు. కోటేశ్వరరావు అతని పేరు. పదవతరగతి సర్టిఫికేట్ చూసాడు. ఇంకా చదివి ఉంటే బాగుణ్ణు కదా అన్నాడు. ఆఫీస్‌లో కూర్చోనే వాళ్ళకు బయట పల్లెటూళ్లో పేదరికం పిశాచి కోరల్లో నలిగిపోతున్న విద్యా కుసుమాల గురించి, మొగ్గలోనే త్రుంచి వేయబడుతున్న ప్రతిభా పుష్పాలగురించి ఏం తెలుస్తుంది. ఆయన అడిగిన ప్రశ్నలన్నింటికి సమాధానాలు చెప్పింది. "సరే నమ్మా నీవు కొంచెం సేపు బయట ఉండు" అంటూ బయటకు పంపించారు. బయటకు వచ్చి బల్లమీద భర్తతో పాటు కూర్చుంది. లోన వాళ్ళ మాటలు మాత్రం స్పష్టంగా వినబడుతున్నాయి.

"లేదు అమృత. నీవు చెప్పినట్టే ఈ అమ్మాయిలో స్పార్క్ ఉంది. కాని కనీసం ఇంటర్మీడియట్ కూడా కాదు. అంతే కాకుండా ఈ పోస్ట్ మనం బి.సి.లకి ఇవ్వాలి. ఎవరూ దొరకలేదని చెప్పి రిస్క్ తీసుకోలేం కదా!" కోటేశ్వరరావు గారు ఖచ్చితంగా చెబుతున్నాడు. "అలా అనకండి సార్. ఈ అమ్మాయి ఊర్లో పొలం పనిచేసే ఆడవాళ్ళందరితో మంచి స్నేహం ఉంది. ఈవిడని నియమిస్తే వాళ్ళంతా తప్పనిసరిగా కేంద్రంలో జాయిన్ అవుతారు అంతే కాకుండా అందరితో కలుపుగోరుగా ఉండే మనిషి. నాకైతే మన కేంద్రం అక్కడ బాగా నడవడానికి ఇలాంటి వ్యక్తియితేనే మంచిదనిపిస్తుంది. మీరు ఏమీ అనుకోకండి. మీకున్న అధికారం బట్టి ఈ అమ్మాయిని నియమించగలరు. ఒక్క చాన్స్ ఇవ్వండి సార్. మీరే ఈ అమ్మాయిని మండల్ శిక్షణా ప్రేరక్‌గా కూడా నియమించే స్థాయికి చేరుకుంటుంది. "అమృత మేడం కోటేశ్వరరావు గారికి నచ్చ చెబుతుంది." సార్! ఒక్కచాన్స్ ఇవ్వండి. ప్లీజ్ ఒక్క చాన్స్ !"

**** **** ****

2. అమ్మ మనసు

విశాలమైన సభా ప్రాంగణం అంతా కిక్కిరిసి ఉంది. మాతృదేశంలో ఉంటే సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలపై ఇంత శ్రద్ధ ఉంటుందో తెలీదు కానీ అమెరికా స్థిర పడిన లేదా నివసించే మన తెలుగు వాళ్ళు ఏ కార్యక్రమమైనా తప్పనిసరిగా కుటుంబ సమేతంగా హాజరై కార్యక్రమాలు పూర్తయినంత వరకు చాలా ఆసక్తిగా గడపటం పరిపాటి. అందరితో పాటు జ్యోతి కూడా వచ్చింది. "రాజారావు" అని ఈ మధ్య ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో బాగా పేరు తెచ్చుకున్న కళాకారుడ్ని ఆహ్వానించారు. ఇతను సినిమా పాటలతో పాటు తను రాసిన, రాయించిన పాటలు పాడతాడట. మానవ సంబంధాలు గురించి, కుటుంబ ఆప్యాయతల గురించి చాలా బాగా పాడతాడని మంచి పేరు తెచ్చుకున్నాడట. మరి నిర్వాహకులైతే ఆయన గురించి ప్రచారం గూడా బాగా చేశారు.

జ్యోతి ఈ మధ్యే ఈ సమావేశాలకు హాజరవుతుంది. ఇన్ని రోజులు తన కంపెనీ వ్యవహారాలతో బిజీగా ఉండటం వలన తనకు కుదిరేది కాదు. కానీ అందరినీ ఇలా కలవడం వలన అందరితో పరిచయాలు పెరగడమే కాకుండా కొంచెం పని ఒత్తిడి నుండి రిలాక్సేషన్‌లా అనిపిస్తుంది. అమెరికాలో ఇలాంటి సాంస్కృతిక సంస్థలు చాలా ఉన్నాయి. ఒకదాని నుండి వేరై మరొకటి రకరకాల సంస్థలు ఏర్పడుతున్నాయి. వీటి గురించి రకరకాల విమర్శలున్నప్పటికీ జ్యోతి ఎప్పుడు గూడా ఆ సమస్యల్లో తలదూర్చలేదు. ఇంచుమించు అన్ని సంస్థల్లో సభ్యత్వం తీసుకుంది. ఎన్ని ఎక్కువ సంస్థలలో సభ్యత్వం ఉంటే అంత మంచిది. ఎక్కువ మంది కళాకారులకు సేవ చేయవచ్చు. ఇండియానుండి విశిష్టమైన వ్యక్తులను తీసుకొచ్చి వారి ప్రతిభను ప్రోత్సహించవచ్చని తన అభిప్రాయం. తమ ద్వారా వీలు కాని సేవా కార్యక్రమాల్ని వారి ద్వారా ఇండియాలో అనేక మంది చేయించవచ్చనే సానుకూలమైన వైఖరితో ఆలోచిస్తుంది.

ఈ లోగా కార్యక్రమం మొదలయింది. రాజారావు అందరూ చెప్పినట్టే బాగా పాడుతున్నాడు. ప్రతీ వ్యక్తి అతని పాటల్లో కోల్పోయిన బాల్యాన్ని, దూరమైన బాంధవ్యాల్ని, నిర్వర్తించడం మరచిపోయిన బాధ్యతల్ని గుర్తుచేసుకుంటున్నారు. వ్యక్తిత్వ వికాస

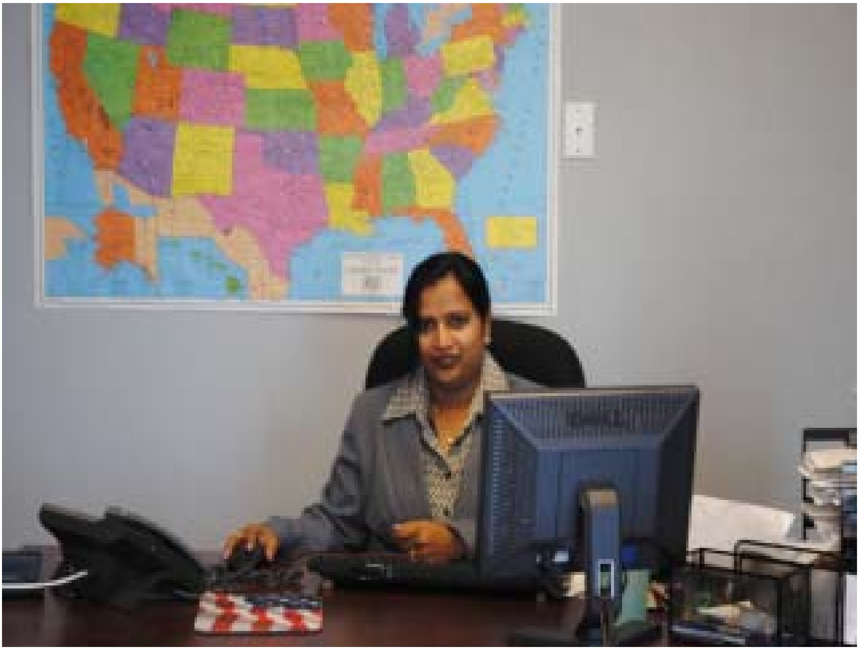

కార్యక్రమంలా అందరూ తమను తాము ఆవిష్కరించుకుంటున్నారు. కేవలం ఆలోచనలకు సంబంధించే కాకుండా, ఆహ్లాదపరిచే, యువతకు ఆనందం కలిగించే పాటలు కూడా ఆ కార్యక్రమంలో ఉన్నాయి. అమెరికా వచ్చి డబ్బు సంపాదించడమే కాకుండా ఎంతో కొంత మాతృదేశంలో కనీస అవసరాలు కూడా తీర్చుకోలేని అనేక అనేకమంది అనాథలకు కడుపు పుట్టిన వారే కాదన్నాక కనీస అదరణ కూడా నోచుకోక వృద్ధాశ్రమాలలో ఒంటరి తనాన్ని అనుభవిస్తున్న వృద్ధులకు ఎంతో కొంత సహాయం చేయవలసిన బాధ్యత ఉందని ఆయన తన పాటల ద్వారా ఉద్బోధించాడు. ఒక మంచి కార్యక్రమానికి వచ్చామన్న తృప్తి అందరిలో కనబడుతుంది. చాలా మంది ఉద్వేగాలకు లోనవుతున్నారు. శిశుర్వేత్తి, పశుర్వేత్తి, వేత్తిగాన రస ఫణిః అని పెద్దలు ఎందుకన్నారో జ్యోతి అనుకుంది. తాను కూడా అందరితో పాటు ఆ సాహిత్యాన్ని ఆనందిస్తూ వింటుంది. ఈ మధ్యే తాను అమెరికాలో పేరు గాంచిన బాబ్ ప్రాక్టర్, జిమ్‌రాన్‌లు నిర్వహించిన వ్యక్తిత్వ వికాస కార్యక్రమానికి హాజరైంది. తాను చేయాల్సిన బాధ్యతలు గురించి ఇటువంటి కార్యక్రమాలు మనలో ఒక అంతఃచేతన కలిగిస్తాయి. ఇటువంటి కార్యక్రమాల్ని అందరూ అర్థం చేసుకొని ప్రోత్సహించాల్సిన అవసరం ఎంతైనా ఉందనిపించింది.

**** **** ****

"పిల్లల భవిష్యత్తు గురించి ఆలోచించిన వాడివైతే నీవు మిలటరీ నుండి వచ్చేసి ఉండేవాడివి కాదురా" కొంచెం గట్టిగానే గదమాయించాడు నర్సిరెడ్డి. వెంకటరెడ్డి నిజమే అన్నట్టు తలదించుకున్నాడు. సాధారణంగా వెంకటరెడ్డి ముక్కు సూటిగా వ్యవహరించే వ్యక్తి. గట్టిగా చెప్పాలన్నా, నెమ్మదిగా చెప్పాలన్నా ఆ చనువు తన స్నేహితుడు నర్సిరెడ్డికే ఉంది.

"సమస్యలన్నీ ఒకేసారి వస్తున్నాయి. అనవసరమైన ఎమర్జన్సీ గొడవల వలన టీచర్ ఉద్యోగం వదులుకున్నావు. పోనీ మిలటరీలో నైనా స్థిరంగా ఉంటావంటే కుటుంబాన్ని విడిచి ఉండలేనని వచ్చేసావు. ఈ రోజుల్లో వ్యవసాయం దేనికి పనికొస్తుందిరా. మంచిగా వానలొచ్చి ఎన్ని రోజులైందిరా? బతకడానికే సానా కష్టంగా ఉంటే పిల్లలకి ఇస్కూల్ ఎలా

పంపిస్తావు?" నర్సిరెడ్డి బాధగా చెప్పుకుపోతున్నాడు. ముక్కుసూటిగా వ్యవహరించే వెంకటరెడ్డికి నరసింహుల గూడెంలో మంచిపేరే ఉంది. ఉన్న భూమి సరిగా పండటం లేదు. పెద్దకూతురు చదువులో చూస్తే చాలా బాగా చదువుతుంది. ఊర్లో ప్రాథమిక పాఠశాల మాత్రమే ఉంది. పేదరికం వలన దాని చదువు కూడా మానిపించే పరిస్థితి తలెత్తుంది. అందుకే నర్సిరెడ్డి దగ్గరకొచ్చి తన బాధ చెప్పుకున్నాడు. సాధారణంగా వెంకటరెడ్డి తన బాధ ఎప్పుడు పైకి చెప్పడు. ధైర్యంగా తిరిగే మనిషి ఒక్కసారి అలా డీలా పడే సరికి నర్సిరెడ్డికి ఏం చెప్పాలో అర్థం కాలేదు.

"నీవేం పరేషాన్ గామాకు. జర ధైర్యంగా ఉండు. హనుమకొండలో మా దోస్త్ గాడితో మాట్లాడి ఏదైనా హాస్టల్‌లో పెద్దదాన్ని ఉంచుదాం గాని" ఆ మాటకి అంత బాధలోనూ గట్టిగానే నవ్వాడు వెంకటరెడ్డి. "నీకేమైనా ధిమాక్ పోయిందా ఏంటీ. మనం ఓ.సి. గాళ్ళం. మన పోరగాళ్ళని ఏ హాస్టల్లో సీటు ఇవ్వరు" నీవన్నదీ నిజమే. సరే వాడినడిగి చెపుతా ఏం చేస్తే బాగుంటుందో? నారు పోసినోడు నీరు పోయ్యడా? నీవే ఫికర్ చెయ్యకు. ధైర్యం చెప్పాడు నర్సిరెడ్డి.

**** **** ****

చూస్తుండగానే రెండు గంటలపాటల కచేరీ పూర్తయింది. నిర్వాహకులు గాయకుడు రాజారావుకు ఘనంగా సన్మానం చేసారు. ప్రతి ఒక్కరూ అతనితో ఫోటోలు తీయించుకుంటున్నారు. ఇంతమందిలో మంచి ఆలోచనలు రేకెత్తించిన ఆ కార్యక్రమం బాగా విజయవంతమైందని నిర్వాహకులు ఆనందించారు. తల్లి ప్రేమ గురించి తల్లి పిల్లల గురించి పడే తపన గురించి జ్యోతి బాగా ఉద్వేగానికి లోనయింది. తనకు తెలుసు తాను ఏవిధంగా తల్లి ప్రేమను బాల్యంలో కోల్పోయిందో, ఏ బాల బాలికలైతే ఆ తల్లి ప్రేమను కోల్పోతున్నారో వారి గురించి ఏమీ చేయలేమా? అనే ఆలోచన తనలో కలిగింది.

త్వరలో తాను ఇండియా వెళ్ళబోతుంది. తన టూర్‌కి సంబంధించి అన్ని వివరాలు ఇండియాలో ఉన్న తన సెక్రటరీతో ఎప్పటికప్పుడు పంపిస్తుంది. వచ్చేవారమే తను ఇండియా వెళుతుంది. ఇంతవరకు సాధారణంగా జరుగుతున్న సేవా కార్యక్రమాల్ని మరింత

విస్తరించాలి. మరింత అర్థవంతంగా జరగాలి. దానికి సంబంధించిన ఏర్పాట్లన్నీ దాదాపు పూర్తయినట్టె. ఇంతకు ముందు పర్యటనలకన్నా ఈ సారి తాను ఎక్కువ ఖర్చు చేయబోతుంది. ఎక్కువమందిని కలవబోతుంది. ఈ గాయకుడి కార్యక్రమాలు కూడా ఇండియాలో చాలా చోట్ల నిర్వహించాలి. రకరకాల ఆలోచనలు తన బుర్రలో తిరుగుతుండగా ఒక మౌనిలా ఇంటికి వెనుతిరిగింది జ్యోతి. అందుకే ఆ గాయకుడు తక్కువ కాలంలోనే ఇంతపేరు తెచ్చుకోగలిగాడు.

**** **** ****

వరంగల్ జిల్లాలోని జఫర్‌ఘడ్‌లో ఉన్న ప్రజాస్పందన అనాథాశ్రమం చాలా కోలాహలంగా ఉంది. అమెరికా నుండి వచ్చిన జ్యోతి పిల్లలందరితో ఆ రోజు గడుపుతుంది. ప్రజాస్పందన అనాథాశ్రమాన్ని ఇన్నారెడ్డి ఆయన భార్య పుష్ప నడుపుతున్నారు. ప్రభుత్వం ద్వారా వచ్చే సహకారం అంతంత మాత్రమే. అయినా వెనుకడుగు వేయకుండా ఆ దంపతులిద్దరూ తమ సంస్థలో నున్న అనాథల్ని తమ సొంత పిల్లల్లా ఏ లోటు రాకుండా చూసుకుంటున్నారు.

“మేడం మీరు ఇండియా వచ్చిన్పడల్లా ఇక్కడికి వస్తారు. మీరు మాకు కావలసిన అవసరాలు తీర్చడమే కాకుండా పిల్లలతో అంత చనువుగా గడుపుతారు. పిల్లలు కూడా అమ్మా..... అమ్మా అంటూ మిమ్మల్ని వదలటం లేదు. సాధారణంగా ఇక్కడకు వచ్చేవాళు ళ వారు ఇవ్వాల్సింది ఇచ్చేసి. నాలుగు ఫోటోలు తీసుకొని వెళ్ళిపోతారు. కాని మీరు మాత్రం ఎవరూ ఇవ్వలేని అమ్మ ప్రేమను ఇస్తారు” పుష్ప చాలా ఆనందంగా చెప్పుకుపోతుంది.

“చూడండి పుష్పా!. మనిషికి భౌతిక అవసరాలెంత ముఖ్యమో. మానసిక అవసరాలు అంతే అవసరం. ఇక్కడ ఉన్న పిల్లలు నా అనే వాళ్ళకు దూరమై అప్యాయతలకు, అనురాగాలకు ఎంతగా పరితపిస్తుంటారో నాకు తెలుసు. వారికి మనమున్నామనే ధైర్యం కలిగించాలి అదే నా ఉద్దేశ్యం. వారిలో ఆత్మన్యూనత్వం ఎట్టి పరిస్థితుల్లో రాకూడదు.” జ్యోతి చెప్పింది. ఈ లోగా అమ్మా రండి ఆడుకుందాం అంటూ పిల్లలొచ్చి ఆవిడని తీసుకెళ్ళిపోయారు.

ఆవిడ హెూదా, స్థాయిని మరిచిపోయి పిల్లలతో పాటు ఓ అమ్మలా కలిసిపోయిన జ్యోతిని చూస్తూ ఉండి పోయింది అనాధాశ్రమ నిర్వహకురాలు పుష్ప.

నర్సిరెడ్డి తన స్నేహితుడు వెంకటరెడ్డి మరియు అతని ఎనిమిదేళ్ళ కూతుర్ని తీసుకొని హనుమకొండ బస్సులో వచ్చాడు. బస్టాండ్ నుండి వారిని తనతో పాటు ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలో నడుస్తున్న 'బాల సదనం' అనే అనాథశ్రమానికి తీసుకొచ్చాడు. ఇద్దరిని బయట ఉంచి లోనికివెళ్ళి వార్డెన్‌తో మాట్లాడాడు. "నీకు చెప్పింది అర్థమయిందా? ఏం చెయ్యాలో మీ అమ్మయికి కొంచెం వివరంగా చెప్పు" స్నేహితుడికి వార్డెన్‌కి ఏం చెప్పాలో వివరించాడు. కూతుర్ని దగ్గరకు తీసుకొని చూడమ్మా పేదరికం వలన నీ చదువు ఆగకుండా కొనసాగాలంటే ఇంతకన్నా గత్యంతరం లేదు. మనం ఓ.సి గాబట్టి ఇదొక్కటే మార్గం. ఇక్కడ నీవు ఇంటి దగ్గర అమ్మ ఉన్న సంగతి ఎవరికీ చెప్పకూడదు. అంతే కాదు ఇక్కడికి నిన్ను చూడటానికి నేనే వస్తాను కాని అమ్మ ఇక్కడికి రాకూడదు. రాదు. నీవు అర్థం చేసుకొని జాగ్రత్త చదువుకోవాలమ్మా! "వెంకటరెడ్డి జాగ్రత్తలు చెప్పాడు" అలాగే నాన్నా! వినయంగా చెప్పింది.

నర్సిరెడ్డి ఇద్దరినీ లోనికి తీసికెళ్ళి కావలసిన కాగితాలు ఇచ్చాడు. వార్డెన్ అమ్మాయిని దగ్గరకు తీసుకొని, అమ్మా! ఇక్కడంతా బాగానే ఉంటుంది. అమ్మలేదని బాధ పడకు. ఇక్కడ నీకు ఏ లోటూ రాదు ఇంతకీ నీ పేరేమిటమామ్మ?"

'జ్యోతి, అనిల్ జ్యోతండి' బిడియంగా చెప్పింది ఆ అమ్మాయి.

3. విసిరేసిన ఖాళీ సీసా

"What. I want to conclude is this First anniversary celecbrations are very very important for the future of our company and I hope every one of us understand this and do whatever work is assigned to you" అంటూ ముగించింది జ్యోతి. తాను స్థాపించిన KEY software solutions ఒక సంవత్సరం ముగించుకొని రెండవ సంవత్సరంలోకి అడుగుపెట్టబోతుంది. ఈ సందర్భంగా క్లయింట్స్ అందరికీ ఒక మీటింగ్ పెట్టి పెద్ద ఫంక్షన్ ఏర్పాటు చేయబోతుంది. ఈ సందర్భంగా తన ఉద్యోగులందరినీ సమావేశపరచి ప్రతి ఒక్కరు చేయాల్సిన పనులను లిఖితపూర్వకంగా అప్పగించింది. సరైన ప్రణాళిక లేకున్నా ఏ పనిచేసినా అది విజయం సాధించడం కష్టమని జ్యోతికి బాగా తెలుసు. ఎప్పుడైతే ఎవరి పని వారికి స్పష్టంగా తెలియచేసి వారికి అప్పగిస్తామో వారు ఆ పని జరగకపోతే వారే బాధ్యత వహించడానికి అవకాశం ఉంటుంది. Responsibility and Accountability ఈ రెండు తన పనితీరులో కీలకమైన అంశాలు. " విషయంలో ఎవరికైనా ఏమైనా సందేహం ఉందా?" స్పష్టంగా అడిగింది. సమాధానం లేకపోవడంతో "the meeting is over" అంటూ సమావేశం ముగించింది.

తను ఈ కంపెనీ పెట్టి అప్పుడే ఒక సంవత్సరం అయిందంటే చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉంది. అవును ఖాళీగా ఉన్న వాళ్ళకి సమయం ఎంత అయిందో, ఎన్ని రోజులు గడిచాయనే స్పృహ ఉంటుంది. కాలంతో పాటు పోటీ పడుతూ పనిచేసేవారికి ఆ ఆలోచన ఉండదు. అనుకున్న పని అయిందా లేదా అనే ఫలితాలపై ధ్యాస తప్ప మరొకటి ఉండదు. మొదటి సంవత్సరం బాగా సెలబ్రేట్ చెయ్యాలని ఆలోచిస్తుంది. ఈ లోగా తన పర్సనల్ సెక్రటరీ ప్రసాద్ చాంబర్‌లోకి వచ్చాడు.

"మేడం, మీరు చెప్పినట్టుగా మనకు అందుబాటులో ఉన్న హొటల్స్ వివరాలు, కాన్ఫరెన్స్ హాల్ మరియు వందమందికి అయ్యే డిన్నర్ ఖర్చు వివరాలు సేకరించాను." అంటూ ఒక ఫైల్ తనముందు ఉంచాడు.

"ప్రసాద్, మనం ఈ ఫంక్షన్ ఏ హొటల్‌లో నిర్వహించబోవడం లేదు. మన ఆఫీస్‌లో

ఉన్న కాన్ఫరెన్స్ హాల్‌లో మీటింగ్ మరియు డిన్నర్ క్రింద లాన్‌లో ఏర్పాటు చేయబోతున్నాం.” వాటినన్నింటిని పరిశీలించి చెప్పింది జ్యోతి.

“అదేంటి మేడం. ఇక్కడ అయితే అంబియన్స్ అంత సరిగా ఉండదు. మనమెదో డబ్బులు తగ్గించాలని ఇలా ఏర్పాటు చేసామని మన స్టాఫ్ అనుకోవచ్చు కదా” తన అభిప్రాయం వాళ్ళ అభిప్రాయంగా చెప్పాడు.

“మీరు చెప్పింది రైటే. కాని మనం చేస్తున్నది మంచిది. సరియైనది అని మనకు తెలిసినపుడు ఇతరుల గురించి మన అభిప్రాయం మార్చుకోకూడదు. ఎలా ఉంటే అంబియన్స్ బాగుంటుందో మనం ప్లాన్ చేద్దాం. మీరన్నది నిజమే. ఖర్చులు తగ్గించాలి. ఎందుకంటే ఈ సంవత్సరం నుండి మనం ఇండియాలో సేవా కార్యక్రమాలు మన సంస్థ తరుపున మొదలుపెట్టబోతున్నాం. దానికి చాలా డబ్బులు కావాలి. దాని అవసరం అక్కడ చాలా ఉంది.” ఒకసారి నిర్ణయం తీసుకున్న తర్వాత వెనక్కి తీసుకోవడం అనేది జ్యోతికి అలవాటు లేదు. కాని నిర్ణయం తీసుకునే ముందు అన్నీ పరిశీలించడం తనకు బాగా అలవాటు.

“బి.కె. ప్రసాద్. కాన్ఫరెన్స్ హాల్ డెకరేట్ చేయడం అవి నేను కొంతమందికి అప్పగించాను. ఆ డిజైన్ ప్రకారం జరుగుతున్నదీ లేనిదీ కో ఆర్డినేట్ చెయ్యండి. అలాగే డిన్నర్‌కి కావల్సిన ఫుడ్ మరియు డ్రింక్స్ వీరికి అప్పగించండి” అంటూ తన సీటు లోంచి లేచింది.

**** **** ****

“చంటిది. గుక్కపట్టి ఏడుస్తుంది. చెవుల్లో సీసం పోసారా. వినబడటం లేదా? షోర్ భరించలేకున్నాను. దాన్ని జర సముదాయించరాదే?”

కోడలి మీద అగ్గిమీద గుగ్గిలమవుతుంది అత్త. జ్యోతికి తెలుసు. బిడ్డ దేనికి ఏడుస్తుందో... ఇక్కడ సమాజంలో ఇంచుమించు అందరి పరిస్థితి అంతే. తమ ఆకలి సంగతి దేవుడెరుగు. పిల్లలకి కడుపారా గుక్కెడు పాలు చుక్కలు పోయలేని పరిస్థితి. పదవతరగతి పరీక్షలయినవెంటనే ఒక్కమాట కూడా అడగకుండా అయ్య పెళ్ళి చేసేసిండు. బొమ్మల పెళ్ళిలా కనుమోసి తెరిచేలా అయింది. సంవత్సరం గాకుండానే పెద్దపిల్ల పుట్టింది. బిడ్డకి

మూడో నెల వచ్చిన వెంటనే అత్తింటికి పంపించారు. వెంటనే ఇది కడుపులో పడింది.

భార్యభర్తల మధ్య ఒక అవగాహన, జీవితం పట్ల ఒక నిబద్ధత, భవిష్యత్తు గురించి ఒక ప్రణాళిక ఉంటే కుటుంబాన్ని ఎలా ప్లాన్ చేసుకోవాలి? కాన్పుకి కాన్పుకి మధ్య ఎడం ఎలా పాటించాలి? ఎందుకు పాటించాలి అనే విషయాలు ఎవరికైనా తెలిసేది.... ప్రభుత్వ పథకాలు గాని ప్రచారాలు గాని, ఆరోగ్యశాఖ అర్భాటాలు గాని కాగితాలకే పరిమితం తప్ప శతాబ్దాలుగా కొనసాగుతున్న దుస్థితియే ప్రతి గ్రామంలో కొనసాగుతుంది. రెండో పిల్ల కడుపులో పడటం వలన పెద్దదానికి పాలు సరిగా అందలేదు. రెండోది పుట్టాక పరిస్థితి ఇంకా దరిద్రమయింది. ఆడపిల్ల మరలా పుట్టడం వలన అత్త ప్రవర్తనలో బాగా మార్పు వచ్చింది. వ్యవసాయం కూడా సరిగ్గా సాగడం లేదు. ఆయన ఊరిలో వ్యాపకాల్లో మునిగిపోవడం వలన ఏం పండుతుందో, ఎంత చేతికొస్తుందో కూడా తెలియడం లేదు.

ఇంట్లో వాడుకకి, ఇద్దరి పిల్లలకి పాలు చాలడం లేదు. పుట్టినప్పటి నుండి పాల డబ్బాయే గతి అయింది. తన ఆరోగ్యం కూడా అలానే తయారయింది. పద్దెనిమిదేళ్ళకి రెండు కాన్పులతో శరీరం తోటకూర కాడలా తయారయింది. ప్రతి గ్రామంలో సగటు స్త్రీలందరి సమస్యే తాను భరిస్తుంది. ఏదైనా సమస్య తమ కొస్తే కష్టం కాని అదే పిల్లల కొస్తే నరకం. “తల్లి పాలు బిడ్డకి శ్రేయోదాయకం” పెద్ద అక్షరాలతో డబ్బా మీద రాసుంది. వెక్కిరించడానికి రాసినట్టుంది. అన్నీ ఖాళీ డబ్బాలే. సాయంత్రం దాకా ఆయన రాడు. అత్తని అడిగినా లాభం లేదు. అన్ని చోట్ల వెతికింది ఎక్కడైనా డబ్బాకి సరిపడా మొత్తం దొరుకుతుందేమోనని. దేవుడి మూల ముడుపు కనబడింది. ఈ మధ్య పెద్ద దానికి ఒంట్లో బాగో లేకపోతే అమ్మవారికి ముడుపు కట్టింది.

అయిష్టంగానే విప్పి చూస్తే పదిహేను రూపాయలున్నాయి. అమూల్ స్ప్రే పాల డబ్బా చిన్నదాని ఖరీదు ఇరవైమూడు రూపాయలు. పోనీ దుకాణంలో అరువు పెడదామంటే రెడ్డిగారి కుటుంబం అరువుతేవడమా అంటూ ఆయన కేకలేస్తాడు. అత్త సంగతి మరి చెప్పక్కర్లేదు. ఏం చేయాలో పాలుపోవడం లేదు. పిల్లకు పంచదార కలిపిన నీళ్ళు పట్టింది. కాని అది ఎంతసేపు.

**** **** ****

అన్నీ సరిగా ప్లాన్ చేయడం వలన ఫంక్షన్ అనుకున్నట్టే బాగా జరిగింది. ఈ ఫంక్షన్ పుణ్యమా అని ఆఫీస్ రూపురేఖలు మారిపోయాయి. కర్టెన్స్ నుండి పెయింటింగ్స్ వరకు అన్ని మార్చారు. కాన్ఫరెన్స్ హాలు కూడా కళకళ లాడింది. ముందుగా తయారుచేసుకున్న పవర్‌పాయింట్ ప్రజంటేషన్ ద్వారా జ్యోతి క్లయింట్స్‌ని బాగా ఆకట్టుకోగలిగింది. కంపెనీ సాధించిన విజయాలు త్వరలో చేపట్టబోతున్న కార్యక్రమాలు, క్లయింట్స్‌కి అందించబోతున్న కొంత సేవలు కళ్ళకు కట్టినట్టు చూపించింది. ముందుగా వేసుకున్న ప్లాన్ ప్రకారం అన్నీ సరిగా సాగాయి. క్లయింట్స్ కూడా తమ సేవలగురించి మంచి ఫీడ్ బ్యాక్ ఇచ్చారు తమ సహకారం ఉంటుందని చాలా మంది మాట్లాడారు.

లాన్‌లో ఏర్పాటు చేసిన డిన్నర్ అంతా బాగా మెచ్చుకున్నారు. క్లయింట్స్ వెళ్ళాక స్టాఫ్ కూడా ఒక్కొక్కరు వచ్చి సెలవు తీసుకుంటున్నారు. అన్ని దగ్గరుండి చూసుకుంటున్న జ్యోతి దగ్గరకొచ్చాడు ప్రసాద్. “మేడం ఫంక్షన్ సింప్లీ సూపర్. స్టాఫ్ అంతా చాలా హ్యాపీ మేడం మన క్లయింట్స్ కూడా.”

“నిజమే ప్రసాద్. ఫంక్షన్ బాగా వచ్చింది. దానికి కారణం మన స్టాఫే. అంతా సమన్వయంతో చేయడం వల్లే ఇది సాధ్యమయింది. “తన అభిప్రాయం చెప్పింది. నిజమైన నాయకత్వ లక్షణాలంటే అవే. క్రెడిట్ అంత తన క్రింద ఉద్యోగులకు ఇస్తే వాళ్ళలో అత్మవిశ్వాసం పెరగడమే కాకుండా సంస్థ పట్ల అంకిత భావం పెరుగుతుంది. బాగా జరిగితే తన వల్లనే అని ఏదైనా సమస్య వస్తే అది ఉద్యోగుల మీద నెట్టి వేసే వాళ్ళు ఎప్పూడు కూడా నాయకులు కాలేరు.

“మీ ఆలోచన బాగా వర్కపుట్ అయింది మేడం. హొటల్‌లో చేయకపోవడం వలన 40% కి మించి ఖర్చు ఆదా చేయగలిగాం.” ప్రసాద్ వివరాలు చెప్పసాగాడు.

“నేను మన ఆఫీస్‌లో ఫంక్షన్ ఏర్పాటు చేయడానికి ఖర్చు ఆదా చేయడం ఒకటే కారణం కాదు ప్రసాద్. మన స్టాఫ్ ఎలా పనిచేస్తుంది. మన ఆఫీస్ ఎలా ఉంది. స్టాఫ్ మధ్య సమన్వయం ఎలా ఉంది. మనం క్లయింట్స్‌కి నేరుగా చూపించటానికి అవకాశం ఉంటుంది. అది హొటల్ అయితే మన వాళ్ళు గెస్ట్‌లాగే వస్తారు కాబట్టి ఈ విషయాన్ని మనం సరిగా ఫోకస్ చేయడానికి అవకాశం ఉండదు.

సామాన్లు అంతా పేకప్ చేస్తున్నారు. చివరనున్న కౌంటర్ దగ్గరగా వచ్చారు ఇద్దరూ మాట్లాడుకుంటూ. "ఏమిటి ప్రసాద్ ఆ టేబుల్ వెనుక పెద్ద పోగులా ఉంది." దగ్గరగా వచ్చి చూసింది జ్యోతి.

"మన బిల్లులో సగం పైగా అదే కారణం మేడం. ఎవరూ పెద్దగా ఏం తినడానికి ఉత్సాహం చూపలేదు కాని, దీని దగ్గర ఎవరూ మొహమాటం పడలేదు." నవ్వుతూ చెప్పాడు ప్రసాద్. అందరికీ సప్లయ్ చేశాక ఖాళీ అయిన సీసాలు పోగుపడ్డాయి. ఆ సీస్సాల వైపే అలా చూస్తూ ఉండి పోయింది జ్యోతి.

**** **** ****

చంటిది మరలా ఏడుపు మొదలెట్టింది. ఏం చేయాలో పాలు పోవడం లేదు. ఇలా అయితే పిల్లలిద్దరూ తనకు దక్కడం కష్టం. ఇలా జీవించినంతవరకు వీరి జీవితం కూడా తన జీవితానికి కార్బన్ కాపీలా ఉంటుంది. వ్యవసాయం ఒక్కటే తమకున్న అందుబాటులో ఉన్న అవకాశం పల్లెటూర్లో అంతకన్నా పెద్దింటి వాళ్ళకు వచ్చే పని ఏదైనా ఉంటే చూసుకోవాలి. పదవతరగతి వరకు చదివింది. కాని ఇది దేనికి ఉపయోగపడుతుంది. పిల్ల ఏడుపు ఆపడం లేదు.

ఈ లోగా బయట సైకిల్ గంట మోగుతుంది. ఇంట్లో ఉన్న పాత సామాన్లు కొనేవాడొచ్చాడు. బయటకెళ్ళి వాడిని కాస్సేపు ఆగమని ఇంట్లోకి వచ్చి అంతా చూసింది. వాడికి ఉపయోగపడేదేమీ కనపడలేదు. పెరడులోకి వెళ్ళింది. ఒక మూలన ఒక పోగు కనపడింది.

ఆయనకు అలవాటు లేదు కాని, బావగారికి సాయంత్రం అయ్యేసరికి మందు వేస్తే గాని పొద్దు పోదు. ఇంట్లో పిల్లలకి పాలుకి వీలు కాని డబ్బులు ఆయన అలవాటుకి ఎలా వస్తాయో తనకు అర్థం కాదు. బహుశా పిల్లల పాలు కన్నా అది అలవాటు అయిన పడిన అవసరం బాగా తీవ్రమైనదేమో. అ అవసరమే ఎలాగో ఒకలాగ ఎంతకీ దిగజార్చైనా డబ్బులు దొరికేటట్టు చేస్తుంది. త్రాగి పడేసిన సీసాలన్నీ అత్తమ్మ ఒక పోగులా మూలన ఉంచింది. వాటినన్నింటిని గోనెలోకి ఎత్తి సైకిల్ వాడి దగ్గరకు తీసుకెళ్ళింది.

"ఇప్పుడు సీసాలు మేం తీసుకోవడం లేదమ్మా." తన అవసరం వాడికి తెలిసినట్టుంది.

వాడి వ్యాపారి బుర్ర ఉపయోగించి అన్నాడు. సీసాకి పావలా చొప్పున తీసుకుంటాను అని పది రూపాయలు చేతిలోపెట్టాడు.

కొంగులో మూటకట్టి ఉంచిన ముడుపులోని డబ్బులు పదిహేనురూపాయలు, ఈ పది రూపాయలు తీసుకొని పిల్లల్ని అత్తకి అప్పగించి దుకాణం వైపు బయలుదేరింది జ్యోతి. వెనుకనుండి వినబడుతున్న చిన్నదాని ఏడుపు ఆ నడకను పరుగుగా మార్చాయి. జీవితంలో మనిషి అసలైన పరుగు పిల్లల అవసరాల కోసం, వారి భవిష్యత్తు కోసం పరిగెడతాడేమో...

4. చిగురాశలతో

"Prasad, make it fast, we need to reach there today by evening at any cost, make any sort of arrangement. This time I am not going lose this project. I think you remember that we already last two profitable projects just becoz of the same reason." చాలా అసహనంగా ఉంది జ్యోతికి. కష్టమర్స్‌ని వదులుకుంటే మరలా సంపాదించుకోవడం ఎంత కష్టమో తనకి బాగా తెలుసు. ఎంత కష్టపడి ఈ స్థాయికి వచ్చిందో బాగా తెలుసు. గతంలో రెండు సార్లు final approval meeting కి సకాలంలో చేరుకోలేకపోవడం వలన సుమారు రెండు మిలియన్ డాలర్ల లాభం వచ్చే ప్రొజక్ట్స్ చేజేతులా కోల్పోవలసి వచ్చింది. సమయానికి ఫ్లైట్ టికెట్ confirm కాకపోవడం, కాన్సిల్ అవడం. మీటింగ్ కూడా చివరి వరకు నిర్ణయించబడకపోవడం. ఒకటేమిటి సవా లక్ష కారణాలు. ఏ దేశంలో ఉన్నా మానవ తప్పిదాలు సాధారణమేగా.

ఈ సారి వచ్చే ప్రొజెక్ట్ చాలా ముఖ్యమైంది.

ఇది పూర్తిచేస్తే త్వరలో మూడో కంపెనీ మరో చోట మొదలుపెట్టొచ్చు.

'What is this prasad. We are in well advanced country and you are being very sincere things are not done in time. Kindly find a right solution for this problem. మిమ్మల్ని నేను బాధపెట్టడం లేదు. కాని మీకు తెలుసు మనకు టైం ఎంత ముఖ్యమో. ప్రసాద్ చాలా నిజాయితీ ఉన్న యువకుడు. అమెరికా వచ్చి జాబ్ కొరకు ఇబ్బందిపడుతుంటే తెలిసిన వారి ద్వారా పరిచయం అయితే తన కంపెనీలో అవకాశం ఇచ్చింది. తక్కువ సమయంలోనే తన నిర్ణయం సరియైనదని రుజువు చేసాడు తను.

**** **** ****

గుండె తరుక్కుపోతుంది... కాళ్ళు, చేతులాడటం లేదు. ఈ పనికి మాలిన బ్రతుకు పగవాళ్ళకి కూడ రాకూడదు. తన కడుపు మాడినా భరించగలదు కాని కళ్ళముందు ఇద్దరు ఆడకూతుళ్ళు పాలు చాలక గిల గిలలాడిపోతుంటే ప్రాణం తరుక్కు పోతుంది. ప్రతిరోజు ఎలా గడపాలో తెలీని పరిస్థితి. జ్యోతికి ఏం చేయాలో పాలుపోవడం లేదు.

"పేదరికం మన ఇళ్ళల్లో ఉండదు మన మెదల్లలో ఉంటుంది" పుస్తకాల కేం బాగానే రాస్తారు. పదవతరగతి పాసైన వెంటనే పెళ్ళి చేసి చేతులు దులుపుకున్నప్పుడు కన్న తండ్రి. రెండు సంవత్సరాల్లో కాపురం అంటే తెలీకముందే. ఇద్దరు ఆడపిల్లలు, చిక్కి శల్యమైన శరీరం ఇవే మిగిలాయి.

మనదేశంలో సగటు మహిళ బ్రతుకులింతే. ఏదో ఒకటి చేయాలి ఎంతవరకు అత్తమ్మ ఎప్పుడు పిల్లలకి పెట్టడానికి గుక్కెడు పాలిస్తుందని ఎదురుచూడటం, పొలం పనులు గాలికి వదిలి ఊరంతా తిరిగి సాయంత్రం ఇంటికి చేరుకునే భర్త. పంట ఏం పండుతుందో ఏం చేతికొస్తుందో ఇల్లు ఎలా గడుస్తుందో అర్థం కాని పరిస్థితి. ఈ రోజు భర్తతో ఎలాగైనా మాట్లాడాలి.

సాయంత్రం ఇంటికి వచ్చిన భర్తతో చెప్పింది తను మరుసటి రోజు నుండి పొలం పనులు స్వయంగా చూసుకుంటానని. "అంటే నేను పట్టించుకోవడం లేదనా? అగ్గి మీద గుగ్గిలం అయ్యాడాయన. ఇంటా వంటా లేని పనులు చేసి పరువు తీయకు వంత పాడింది అత్తగారు.

నేనేమీ కాని పనిచేయడం లేదు. మన పొలం మనం చూసుకుంటే పనులు ఎలా చేస్తున్నారో దగ్గరుండి చూడొచ్చు. అంతే కాకుండా ఒక ఆడకూలి కూలి డబ్బులు కూడా మీకు మిగిలుతాయి గదా. ఆఖరిమాట అత్త మీద బాగా పని చేసినట్టుంది. వెళ్ళనీరా ఇంట్లో కూర్చొని ఏం చేయాలి.

మరుసటి రోజు నుండి పిల్లల్ని అత్తకి అప్పగించి దగ్గరుండి పొలం చూసుకోవడం మొదలుపెట్టింది జ్యోతి. తాను ఒళ్ళు వంచి చేయడం వలన, అందరిలో కలసి పోవడం వలన పనివాళ్ళు కూడా బాగా పనిచేయడమే మొదలు పెట్టారు. ఉదయం ఎండరాక ముందే వెళ్ళడం దగ్గరుండి పనిచేయడం బాగా అలవాటయింది.

జోతమ్మా.... గట్ల సూడు ఆకాశంలో తోకసుక్కల్లా జల్దీగా పోతుంది ఏంటంది? యాదగిరి ఆకాశం వైపు చూస్తూ అడిగాడు. ఓ అదా.... విమానం పెద్దన్నా! అంతా పని ఆపి ఆకాశం వైపు చూడటం మొదలుపెట్టారు. జ్యోతి అలాగే చూస్తూ ఉంది. విమానం ఎప్పుడైనా దగ్గరుండి చూడగలమా? ఎవరి రాతలు దేవుడు ఎలా రాస్తాడో... అసలు రాత మీద తనకి నమ్మకం లేదు. గాలిలో దీపం పెట్టి నువ్వే దిక్కు అంటే ఎలా?

ఏటమ్మా? అలా చూస్తూ ఉండి పోయావు? యాదగిరి మాటతో ఉలిక్కి పడింది. ఏంటమ్మా ఎక్కి ఒకసారి తిరుగుదామనా?

కాదన్నా కొనేద్దామనేమో? ఆటపట్టించడం మొదలుపెట్టింది ఏస్తరమ్మ. అమ్మాయి గోరికి ఆశ యెక్కువే.

**** **** ****

“మేడం. **tickets are ready... but i have a good proposal for our company.**" ప్రసాద్ తన చాంబర్‌లోకి వస్తూ చెప్పాడు. ఈసారి ఇలాంటి సమస్య రాకుండా ఒక ప్రపోజల్ ఉంది మేడమ్.

“ఏంటి ప్రసాద్. చెప్పండి. మనకు వర్క్ అయితే తప్పనిసరిగా చూద్దాం”

"Madam ! inter-state airways... company వద్ద ఒక ఆఫర్ ఉంది. వాళ్ళ కంపెనీలో మనం కొంత మొత్తం ఇన్‌వెస్ట్ చేస్తే. మన కంపెనీ పేరు మీద ఒక చార్టర్ విమానం స్పేర్ చేసి ఉంచుతారు. మనం నెలలో కావల్సినప్పుడు చార్జీలు చెల్లిస్తే ఏ వేళకైనా వాళ్ళు సిద్ధంగా ఉంచుతారు. మనం సంవత్సరానికి చెల్లించే మొత్తం కూడా చాలా తక్కువ పడుతుంది. అంతే కాక ఆ flight ownership మన కంపెనీ పేరు మీద ఉంటుంది. అంటే ఒక విధంగా మనం ఒక విమానం కొన్నట్టే.

"Oh! it is interesting.. మనం flight కొన్నట్టే. వెంటనే deal ok చెయ్యండి. proposal statement తయారుచేయండి. ఆఫీస్ నుండి ఇంటికి బయలుదేరడానికి సీటు నుండి లేచింది జ్యోతి. అవును అమ్మాయి గోరికి ఆశ యెక్కువే. ఎందుకో ఏస్తరమ్మ మాట ఏసు మాటలా అనిపించింది.

5. చీడపట్టిన మొక్క

పెరట్లో మొక్కలకు పాదులు తీస్తున్న పరంధామయ్యకు మనసంతా చాలా చికాకుగా ఉంది. చేతులారా పెంచిన గులాబికి, మందారాలకు చీడ పట్టింది. మొన్న బస్తీకి పోయినప్పుడు తెచ్చిన మందు పిచ్ కారీ చేయడానికి బకెట్లోకి కలుపుతున్నాడు. నోరంతా చేదుగా మనస్సంతా గుబులుగా ఉంది. "ఈ మందు వాడితే చీడంతాపోయి మళ్ళీ పువ్వులు తెగ విరగకాస్తాయండి." దుకాణం వాడు డబ్బులు తీసుకొని చాలా నమ్మకంగా చెప్పాడు. అది విని నవ్వొచ్చింది పరంధామయ్యకు పెంచిన మొక్కలకి చీడపడితే మందున్నట్టే.... కనిపెంచిన పిల్లలకు దురాశ చీడపడితే ఏదైనా మందుంటే బాగుణ్ణు. వార్డెన్‌గా పనిచేసి ఇక పదవీ విరమణ చేసిన సమయానికి జిల్లా సంక్షేమాధికారిగా పదోన్నతి పొందిన ఆయన జీవితంలో పైసా అవినీతిగా సంపాదించి ఎరగడు. పదవీ విరమణ పొందిన మొత్తం చేతికి వచ్చాక ఎలా బ్రతుకుతామో అని కూడా చూడకుండా కూతురు అల్లుడు సంతకం పోర్జరీ చేసి మొత్తం కాజేసారు. డబ్బు పాపిష్టిదా లేక మనమే డబ్బుకోసం పాపిష్టి పనులు చేస్తామా అర్థం కాలేదు. అర్ధాంగి జానకమ్మ పోనిలేండి మన ఖర్మ ఏం చేస్తాం అని సముదాయించింది.

"ఏమండీ ఇలా రండి. ఎవరో వచ్చారు, అలా మొక్కలతోనే సమయం గడిపేస్తున్నారు. ఎవరో ఏమిటో కనుక్కోండి" జానకమ్మ మాటలతో కాళ్ళు, చేతులు కడుక్కొని వాకిట్లోకొచ్చాడు. చాలా పెద్ద కారు వచ్చి ఆగింది. "సారూ మంచిగా ఉన్నారా? నవ్వుతూ వచ్చి కాళ్ళకు నమస్కారం చేసింది ఓ మధ్య వయస్కురాలైన ఆవిడ. ఆమెతో పాటుగా ఒక పది సంవత్సరాలైన అమ్మాయి కూడా ఉంది. Honey come and say namasthe to my sir. I told you know my teacher used to take care of me. Here is this person' ఆ అమ్మాయితో చెప్పింది. ఎంతో వినయంగా ఆ అమ్మాయి కూడ వచ్చి కాళ్ళకు నమస్కారం చేసింది.

'తప్పుగా అనుకోవద్దమ్మా. నేను గుర్తుపట్టలేకపోతున్నాను.' చాలా బాధతో చెప్పాడు. అసలు ఉపాధ్యాయులకొచ్చిన తంటానే ఇది. ప్రతి సంవత్సరం ఎంతో మంది విద్యార్థులు వస్తుంటారు. పోతుంటారు. ఆకస్మాత్తుగా గుర్తుపట్టడం కష్టమే.

'అమ్మగారు బాగున్నారా?' వెనకనే వచ్చిన జానకమ్మకి నమస్కారం పెట్టింది. తనతో తెచ్చిన కవర్ ఆవిడ చేతిలో పెట్టింది.

నువ్వు జ్యోతివి కదూ? ఆశ్చర్యంగా అడిగింది జానకమ్మ.

అమ్మా! బాగానే గుర్తుపట్టారు. అన్ని దెబ్బలు కొట్టిన మా సార్ మాత్రం నన్ను గుర్తుపట్టలేదు నవ్వుతూ అంటున్న ఆమెను చూసి అలాగే ఉండిపోయారు పరంధామయ్య.

ఏమ్ చేస్తున్నావమ్మా? ఎన్నాళ్ళకు చూసానమ్మా. ఒక్కసారి చూసేసరికి గుర్తుపట్టలేకపోయాను. ఏమీ అనుకోవద్దమ్మా. సంజాయిషీ ఇవ్వబోయారు.

అదేంటి సార్. మీరు అలా అనవద్దు. ప్రస్తుతం అమెరికాలో ఉంటున్నాను. అక్కడే సాఫ్ట్‌వేర్ కంపెనీ నడుపుతున్నాను. వచ్చిన ప్రతీసారీ మీ కోసం ఎంతగానో వెదికానో. రిటైర్ అయ్యి ఇక్కడ ఉంటున్నారని తెలిసి ఈ సారి తప్పక కలవాలని మీ దగ్గరకొచ్చాను. మీరు నేర్పిన క్రమశిక్షణతోనే ఈ స్థితికి రాగలిగాను సార్ జ్యోతి ఎంతో గౌరవంతో చెప్పుకుపోతుంది.

పరంధామయ్య ఒక్కసారి జానకమ్మ మొహంవైపు చూసాడు. ఏదో గుర్తుకొచ్చినదానిలా తలదించుకొంది. ఈ అమ్మాయేమిటి అన్నీ మరచిపోయి అలా మాట్లాడుతుంది. జానకమ్మ గతం ఒకసారి గుర్తుతెచ్చుకొంది.

సుమారు ఇరవై సంవత్సరాల క్రితం హనుమకొండ దగ్గరలో ఒక పల్లెటూరిలో హాస్టల్ వార్డెన్‌గా చేసేటప్పుడు జ్యోతిని తన తండ్రి తల్లి లేని పిల్ల అని వచ్చి హాస్టల్‌లో చేర్పించాడు. చదువులో ముందుండే జ్యోతంటే చాలా అభిమానం ఉండేది. ఖాళీ సమయాల్లో హాస్టల్‌కి అనుకొని ఉండే తన ఇంటికి వచ్చి అమ్మయితో కలసి చదువుకోవడం భార్య జానకికి వంట పనిలో ఇంటి పనిలో సహాయం చేసేది. తండ్రి ఎప్పుడూ వచ్చేవాడు కాదు. వేసవి సెలవుల్లో హాస్టల్ మూసేస్తే ఇంటికి తీస్కెళ్లడానికి తండ్రి వచ్చేవాడు కాదు. తమ ఇంటిలోనే ఉండేది.

'ఏమండి. టేబుల్ పై డబ్బులు పెట్టా. కనబడటం లేదు మీరు గాని తీసారా?'

జానకి బయటనుండి వచ్చిన భర్తని అడిగింది జానకి.

'నేనేమీ తీయలేదు. పాపని అడుగు తను కాని తీసిందేమో' ఇంట్లోకొస్తూ అన్నాడు పరంధామయ్య. నెత్తిన పెట్టుకున్నారు. అలాగా బుద్ధులు ఎక్కడకు పోతాయి. అవి మన పిల్లకు అంటకుండా పోతాయా' కొంచెం నోరు పెద్దది చేసింది జానకి.

జ్యోతిని పిలిచి ఇద్దరూ నిలదీస్తారు. "నేను తీయలేదు సారూ... కాల్మొక్త.... గసింటివి మా అయ్య ఒప్పుకోడు. అలాంటివి నేనెరగను సార్ ఎవరు తీసారో మీరే చూడండి సారూ.' భోరుమని ఏడుస్తూ చెప్పింది. 'అంటే మా పిల్ల తీసిందని నీ ఉద్దేశ్యమా?' 'వెధవ పని చేసింది కాక పిల్లకి అంటగడతావా. రెండు తన్ని తగిలెయ్యండి. అలా చూస్తారేమిటి' భర్తను ప్రేరేపించింది. తీసిందొ తీయలేదో తెలియకపోయిన ఇలాంటి తన కూతురుకు ఎక్కడ అలవాటవుతాయేమోనని పరంధామయ్య భార్యని వారించలేదు. ట్రంకుపెట్టి తీసుకువచ్చి బయటకు గిరవాటేసింది జానకి. ఊరెళ్ళడాని చేతిలో పైసా లేకుండా, పెట్టె, పుస్తకాల సంచి తీసుకొని దీనంగా చూస్తూ వెళ్ళిపోయిన జ్యోతి ఇన్నాళ్ళకు ఇలా వచ్చి అభిమానంతో మాట్లాడుతుంటే చాలా సిగ్గనిపించింది.

'ఇవి ఉంచండి సార్ అంటూ ఏదో పెద్ద బ్యాగు టేబుల్ పై పెట్టింది. మీ అమ్మాయి సుజాతను అడిగినట్టు చెప్పండి. ఈ సారి వీసా ఎక్కువరోజులకు తీసుకొని వచ్చి రెండురోజులుంటాను.' అంటూ కాళ్ళకి దండం పెట్టి పాపతో పాటుగా కార్లో వెళ్ళిపోయింది.

జానకమ్మ దిగాలుగా కూర్చుండిపోయింది. మొక్కలకు మందు జల్లడానికి పరంధామయ్య పెరట్లోకి వెళ్ళాడు. మొక్కలకి చీడపడితే అసలు చీడ ఏ మొక్కకి పట్టిందో తెలుసుకోవాలి. తగిన మందు తెలుసుకొని వేయాలి. అలాగని మొక్కని పీకేయకూడదు కదా. తన తప్పు తెలుసుకున్నట్టు పరంధామయ్య మొక్కలకు మందుకొట్టడం కొనసాగించాడు.

(ప్రస్తుతం అమెరికాలో ఉంటున్న జ్యోతిరెడ్డి గారి జీవితంలో జరిగిన ఒక సంఘటన నుండి ప్రేరణతో)

జీవితం – ఒక పులిస్వారి

జీవితం నిత్యం పులిస్వారీయే
యుద్ధం మొదలుపెట్టేవాడికి ఆపే హక్కు ఉండదు
ఎదురుగాశత్రువు కనబడినా లేకపోయినా
నిత్యం చేతిలో ఉన్న కత్తిని ఝులిపించటమే
పదునైన ఆలోచనలతో పోరాటపటిమను కొనసాగించడమే
జీవనసమరం సాగించేవాడికి విరామం ఉండదు
కాస్సేపు విశ్రమిద్దామని కునుకు తీసామా
ఇక శాశ్వతంగా జీవిత యవనిక నుండి సెలవు తీసుకోవడమే
నలుదిక్కుల నీ చూపును నిత్యం ప్రసరిస్తుండటమే
ఎత్తుకు పై ఎత్తులతో అప్రమత్తంగా ఉండటమే
ఏ వైపు నుండి ఆపద ఏ రూపంలో వస్తుందో
ఏ అంచనాకి అందదు
ఏ స్నేహితుడెపుడు శత్రువవుతాడో
ఏ శత్రువెపుడు స్నేహహస్తం చాస్తాడో
ఏ ఊహకి అందదు
పిరికితనానికి, చవటతనానికి, చేతకానితానికి
అడ్రస్ అనేది ఉండకూడదు
జీవన ప్రవాహంలో వాలుకుకొట్టుపోయావా
అపహస్యపు చీత్కారాలతో ఈ లోకం జలసమాధి కడుతుంది.
ఏటికి ఎదురీది విజయ తీరం చేరవా
అదే లోకం సత్కారాల పరంపరలతో వంగి సలాం కొడుతుంది
గులామై సదా నీ పాదదాస్యం చేస్తుంది.